Ljubljana 15. marca 1952 Leto I. Štev. 5 Cena 10 din

tribuna

LIST LJUBLJANSKIH ŠTUDENTOV

I. Kongres

ZVEZE ŠTUDENTOV JUGOSLAVIJE

V ponedeljek, 10. marca se je v Zagrebu pričel prvi kongres Zveze študentov Jugoslavije. Udeležilo se ga je 227 delegatov iz združenj ZŠJ vseh naših republik. Kongresu so prisostvovali član CK KPJ in predsednik Sveta za znanost in kulturo vlade FLRJ Rodoljub Čolaković, član Politbiroja CK KPH Nikola Sekulić, predsednik Sveta za znanost in kulturo vlade LR Hrvatske Miloš Žanko, sekretar CK Ljudske mladine Jugoslavije Milijan Neoričič, rektor zagrebškega Vseučilišča dr. Fran Bošnjakovič, predsednik Odbora za visoke šole pri vladi LRH dr. Ivo Babič ter sekretarji Centralnih komitejev Ljudske mladine vseh jugoslovanskih republik. Prav tako so se udeležili kongresa delegati nacionalnih študentskih unij Francije, Zapadne Nemčije in Avstrije ter ZDA.

Govor Rodoljuba Čolakoviča

Potem, ko je Milorad Pešič, predsednik Centralnega odbora ZŠJ, otvoril kongres, ga je v imenu CK KPJ in zvezne vlade pozdravil predsednik Sveta za znanost in kulturo vlade FLRJ Rodoljub Čolakovič. V začetku govora je tovariš Čolakovič poudaril, da se kongres vrši neposredno po pismu CK KPJ partijskim organizacijam na univerzah v naši državi in da je v tem pismu bilo govora tudi o Zvezi študentov Jugoslavije.

Govoreč o nalogah ZŠJ je tovariš Čolakovič naglasil, da je ena prvih nalog politično vzgojno delo. Dejal je: »Ne gre tu za trošenje časa v brezkončnih diskusijah. Gre za to, da naši študentje dojamejo, razumejo tudi čas, v katerem živimo, vso njegovo resnost in težino, pa, če hočete, tudi surovost, da razumejo položaj naše države, smisel in pomen tega, kar v njej ustvarjamo, njen položaj v svetu, njene mednarodne odnose, vse napore, ki jih naše državno vodstvo vlaga, da v tem viharnem obdobju ljudske zgodovine ohrani našim narodom vse, kar so s težkimi žrtvami izvojevali — svobodo, neodvisnost in možnost za izgraditev človeških in znanstvenih človeških odnosov — socializem v naši domovini.

Dalje je tovariš Čolakovič rekel, da je treba pri študentih vzbuditi in razvijati smisel odgovornosti za usodo naše države in naših narodov, vzgajati jih v pogumne ljudi, ki se ne bodo bali težav in ne bodo klonili po kakem neuspehu.

Tovariš Čolakovič je zatem govoril o problemih kadrov, ki pridejo s fakultet in poudaril, da je solidnost znanja teh kadrov na nezadostni višini. Rekel je, da so trditve, da je to posledica nezadostnega učenja študentov, netočne. Gre bolj za pomanjkanje sistema in discipline pri delu kot za pomanjkanje želje po učenju in znanju. III. plenum CK KPJ je že pred dvema letoma opozoril na te napake, poudarjajoč, da razcepljenost predmetov, balast v programih in krut režim študija na eni strani predstavljajo resno nevarnost za dvig nivoja pouka na univerzah, na drugi strani pa otežkočajo študentom solidno podkovanje v osnovnih stvareh v določenem roku.

Potem, ko je naglasil, da je bilo v preteklih dveh letih malo storjenega za razbremenitev programov in za sproščenejši režim študija, je tov. Čolakovič dejal, da bo v tem pogledu treba delati mnogo hitreje. Pozval je Zvezo, da v najtesnejšem sodelovanju s predstavniki univerz najhitreje najde pametne rešitve mnogih perečih vprašanj pouka na univerzah. »Pri nas imamo na in izven univerz gospodo, ki razume avtonomijo univerze na nekoliko nenavaden način, to je kot svojo pravico, da na univerzi lahko delajo kar in kakor hočejo in jim zato ni treba nikomur odgovarjati. Želijo, da bi jim za važno delo, ki ga opravljajo, ne bilo na noben način treba odgovarjati pred skupnostjo. Toda tako kot nihče drugi v naši državi niti oni nimajo pravice biti osvobojeni kontrole skupnosti, ki ima zato, ker s svojim delom ustvarja sredstva za naše znanstvene ustanove, vso pravico, da ve, kaj se v njih dela.«

Na koncu se je tov. Čolakovič dotaknil še ekonomskega položaja študentov in pri tem naglasil, da je v svetu malo držav, ki dajejo toliko štipendij, kot jih je do nedavnega dajala naša. Ukrepi, ki so s to prakso prekinili, bodo osvežili atmosfero, razčistili situacijo na univerzah, delovali vzgojno na študente in mnoge naučili, da je denar, ki ga ustvarjajo naši delavci, dragocen. Potem, ko je dejal, da bomo z zgraditvijo študentskih naselij v univerzitetnih centrih nadaljevali, čim bodo dovršeni kjučni objekti petletke, je tov. Čolakovič poudaril, da bo vlada iz svojih sredstev podprla razvoj kulturnega in fizkulturnega življenja študentov v mejah možnosti, ki danes še niso velike, toda ki rastejo obenem z gospodarsko močjo naše države.

Naslednja točka dela kongresa je bilo poročilo o dosedanjem delu in nalogah Zveze študentov Jugoslavije, ki ga je podal predsednik Zveze Milorad Pešić.

Poročilo predsednika Zveze Milorada Pešiča.

Deset mesecev je minulo od Ustanovne skupščine Zveze študentov; ta čas je bil uporabljen za izgradnjo nove organizacije — je rekel Pešič v svojem referatu. Sedaj imamo študentske organizacije na vseh fakultetah, posdinih oddelkih in grupah ter tudi že izvoljene odbore. Pred kratkim so se v Beogradu in Zagrebu spojili visokošolski in univerzitetni odbori v po en odbor za univerzitetni center. Poleg študentskih združenj delujejo po fakultetah razne organizacije za družbeno aktivnost študentov.

Pešič je zatem spregovoril o delovnih izkušnjah Ljudske mladine na univerzah pred ustanovitvijo ZŠJ in o karakteristikah Statuta ZŠJ, ki ga bo sprejel kongres.

Govoreč o problemih študija in pouka na univerzah je Pešič poudaril, da je potrebno, da študentska združenja delajo stalno med študenti za sistematično preučevanje učne snovi. Združenja naj pomagajo univerzitetnim oblastem pri izbiri predavanj in dviganju kvalitete na višino sodobne znanosti. Zlasti zadnje čase se je pri nekaterih študentskih združenjih zapostavljal problem širiti razne »teorije«, da lahko vsak študent študira, kolikor časa hoče, da je učenje njegova osebna stvar — vprašanje njegovega privatnega odnosa do šole, da se nihče ne sme vtikati v te zadeve. Prav tako kot te »teorije« je zmotno mišljenje, da *študentje, ki ne dobivajo štipendij,* niso v breme skupnosti. Pretirano je trditi, da ima večina tako mišljenje in da nima pravega odnosa do učenja. Zlasti zadnji dve leti se študentje učijo resno in prihajajo k izpitom pripravljeni. Obči nivo znanja je porasel v primeru s prejšnjimi leti, zlasti če upoštevamo poostren kriterij pri izpitih. Še vedno pa imamo pojave površnega učenja, samo, da bi se dosegla zadostna ocena, ne da bi se pri tem doseglo solidno znanje predmeta. Na primer: v juniju preteklega leta je bilo na beograjski univerzi prijavljenih 23.165 izpitov, položenih le 46%. Na izpitih je padlo oz. izostalo 54%, v poslednjih treh rokih se je gibala srednja ocena onih, ki so položili izpit med 7,16 in 7,38. K študijskim problemom je treba pristopiti z vseh strani in vse delo združenj usmeriti k vsestranski izobrazbi intelektualca, ki resno dojema svoj poklic. Vsako mehanično odvajanje učenja od drugih nalog bi nas pripeljalo k prakticizmu. Študentska združenja naj ustvarijo pri študentih vzdušje, potrebo in strast po učenju.

Zatem je Pešič obravnaval problem absolventov. Število diplomatov v enem šolskem letu je zelo majhno v razmerju s številom vpisanih študentov, kar kaže, da večina absolventov študija ne dokonča pravočasno. Postavljajoč vprašanje, zakaj študentje težko in počasi dokončujejo študij in zakaj je med absolutorijem in diplomo tolika časovna razlika, je Pešič navel nekaj razlogov: prihod na univerzo s slabim znanjem iz srednjih šol, nesistematski študij, kopičenje zaostalih izpitov, neurejenost pouka in končno negativen vpliv starega sistema štipendiranja, klije med študenti in razvija birokratske navade in jih oddaljuje od strokovnega dela. Da bi poleg drugih uspešno rešili tudi ta problem, misli Pešič, da je treba takoj povzeti radikalnejše ukrepe za liberalizacijo študija.

nadaljevanje na 3. strani

V TEJ ŠTEVILKI:

2. stran:
Naša gospodarska politika v menzah in domovih
3. stran:
Kongres Zveze študentov
Vesti iz življenja inozemskih študentov
O študiju na Danskem
KULTURNA TRIBUNA:
Mednarodni festival v Ljubljani
Ob premieri D'Albertove »Nižave«
Filmologijo na visoke šole!
5. stran:
Fizkulturno mrtvilo na naši univerzi
Iz Chamonixa
Odgovor PZS
Statut Zveze študentov Jugoslavije
6. stran:
Zanimivosti
Obvestila
Podlistek: »Koča spominov«

ZVIŠANJE ŠOLNINE V AVSTRIJI

Pred kratkim so imeli rektorji vseh avstrijskih univerz in visokih šol konferenco, na kateri so sklenili predlagati ministrstvu za šolstvo zvišanje študijskih in izpitnih taks. Po tem sklepu bi se šolnina in izpitne takse povečale na petkratno dosedanjo vsoto. To pomeni, da bi vsak avstrijski študent moral v semestru plačati približno 500 šilingov. Predvideno je, da taks ni treba plačati študentom z zelo dobrimi študijskimi uspehi. Razen tega naj bi bila ukinjena določba, po kateri morajo inozemki študentje v Avstriji plačati trikraten znesek šolnine in taks.

OMEJEVANJE ŠTEVILA ŠTUDENTOV V ŠVICI

V Švici nameravajo v zimskem semestru 1952/53 uvesti nov način sprejemanja študentov na univerze. Odločilno vlogo bo za sprejem kandidata igrala kvaliteta maturitetnega spričevala, razen tega pa bo vsakdo moral položiti še nekak psihološki izpit, ki se ocenjuje po točkah. Ta sistem bodo najprej poskusili na medicinski fakulteti, nato pa ga bodo vpeljali še na drugih fakultetah, ki so preobremenjene in morejo zato sprejeti le omejeno število študentov.

RASNI PROBLEMI V JUŽNI AFRIKI

Skupščina Južnoafriške nacionalne študentske unije, ki je zasedala pred kratkim, je sprejela resolucijo, s katero obsoja poskuse Studentenbonda, da razdvoji južnoafriške študente z ločitvijo v angleško govoreče Afrikaans in Neevropejce.

PRVA ŠTUDENTSKA RADIJSKA ODDAJNA POSTAJA NA SVETU

Antioška univerza v Združenih državah Amerike v državi Ohio je odprla svojo radijsko oddajno postajo. Postaja oddaja 13 ur tedensko. Vso opremo in tehnične naprave postaje so izdelali študentje sami.

Pozdravna brzojavka Centralnemu komitetu KPJ in tovarišu Titu

Dragi tovariši!

Delegati vseh univerz in visokih šol, zbrani na I. kongresu ZŠJ, vam pošiljamo prisrčne pozdrave in se zahvaljujemo za stalno skrb za življenjske in delovne pogoje študentov.

Obljubljamo vam, da bomo storili vse, kar moremo, da postanejo smernice, ki jih vsebuje pismo CK KPJ in ki se odražajo tudi v resolucijah našega kongresa, stalna praksa naše organizacije.

Zavedamo se, da je vzgoja inteligence, ki je trdno povezana s svojim ljudstvom — pogumnih in vztrajnih ljudi, ki jim je dobrobit naše socialistične skupnosti vedno nad vsem — težka in odgovorna naloga.

Toda kot mnoge druge bomo v najožjem sodelovanju z našimi profesorji tudi to nalogo uspešno izpolnili, črpajoč moči iz revolucionarnih tradicij naših narodov in herojske preteklosti naših univerz.

Zagreb, dne 11. III. 1952.

Prvi kongres Zveze študentov Jugoslavije

Nekaj pripomb k politični situaciji na univerzi

Čuvanje pridobitev in boj za nadaljnji socialistični razvoj ter težnje ljudstva zahtevajo, da v današnjem procesu poglabljanja socialistične demokracije one mogočamo vsako porajanje teženj in obujanje želja po vrnitvi na staro...

M. Marinko: Iz govora na zasedanju Ljudske skupščine LRS.

Z nekaterimi primeri bi poskusili pokazati, kako na ljubljanskih visokih šolah onemogočamo porajanje teženj in željá po vrnitvi na staro.

Že ob ustanavljanju Študentske zveze smo zasledili troje različnih mnenj o programu naše nove organizacije. Po časovnem zaporedju smo lahko uvrstili kot prvo ono mnenje, v katerem so se peodinci ločili od glavnine in zavzeli stališče, da naj ima Zveza s svojimi organizacijami zgolj strokoven značaj. Svoje stališče so utemeljevali s preprostim pojasnilom, da je študentova osnovna naloga njegova strokovna izobrazba. Ta argument zagovornikov zgolj strokovne usmerjenosti nas ne more zadovoljiti zaradi tega ker zlorablja dejstvo, ki je danes jasno veliki večini naših visokošolcev.

Nepreciznost stališča zagovornikov absolutne strokovnosti je razkrilo nadaljnje razpravljanje o vsebini naše organizacije.

TEŽAK POLOŽAJ ŠTUDENTOV V BELGIJI

Zaradi težkega finančnega položaja, v katerem se nahaja velika večina belgijskih študentov, je bila v Lüttichu konferenca, katere so se udeležili zastopniki študentov, univerzitetnih in državnih oblasti. Konferenca je poskusila rešiti težaven položaj in je sprejela v ta namen sledečo resolucijo:

1. Študent je duševni delavec. Posebno v višjih semestrih se aktivno udeležuje znanstvenih raziskovanj in s tem doprinaša k obogatitvi duhovnih dobrin našega stoletja.

2. Kot tak ima študent vso pravico do neke vrste plače, ki bi seveda odgovarjala le življenjskemu minimumu.

3. Priznanje študenta za duševnega delavca ima za nujno posledico strogo omejitev pripustitev k visokošolskemu študiju. V ta namen se naj uvedejo sprejemni izpiti pred državno komisijo. Edino merilo morajo biti umstvene sposbonosti, socialno stanje pa je neodločujoče.

4. Vsak na tak način izbran študent ima pravico do plače, ki pa naj bo primerna socialnemu stanju.

5. Predvideno je bolniško zavarovanje na izključno državne stroške.

Uresničitev teh predlogov bi bilo vsekakor pozdravili, saj bi se na ta način Belgija približala naprednemu sistemu, ki zagotovi življenjski minimum študentu z dokladami s strani države.

Zatem ko je na ustanovnih zborih Združenj večina študentov že osvojila novi program in uvrstila Zvezo študentov pod zastavo borcev socializma, ljudskih množic, ki jih vodi KPJ, smo naleteli še na neko novo stališče: Študentom organizacija sploh ni potrebna, ker se s formiranjem Zveze študentov nič ne bo izpremenilo. O tem, kaj naj bi se izpremenilo, so komentatorji tega stališča vedeli pojasniti le v obliki zelo splošnih fraz o potrebi demokratizacije. Njih agitacija je bila še najbolj konkretna v negativnem ocenjevanju dosedanjih metod vodenja študentskih organizacij. Ne glede na dejstvo, da je slovenska buržoazija v časih, ki so minili, imela na Univerzi pestro število izrazito političnih študentskih filial (od Jugoslavije, Zarje, Stražarjev, Ljotičevcev itd.), preko katerih je poizkušala uveljaviti svoj vpliv, nam že zaporedje, v katerem se je javljala pri nas agitacija za apolitičnost, razkrije nje izvor. Najpreje: zgolj strokovnost organizacij (pod okriljem takih organizacij bi se v dobi, ko buržoazija ni več na oblasti, še lahko v kalnem ribarilo); zatem: (ko se je večina študentov že opredelila) popravek prvotnega mnenja: organizacija nam sploh ni potrebna.

Nihče ne bi mogel jasneje obrazložiti, komu je lahko v korist zgolj strokovnost, ki je identična z apolitičnostjo, kakor je to pokazal zgoraj opisani razvoj mnenj.

Toda čeprav je večina na naših visokih šolah zavestno zavrnila taka malomeščanska mnenja, ne moremo zanikati vpliva te miselnosti niti v samem delu naše organizacije, niti v razpoloženju na Univerzi. Vsekakor je značilno, da Zveza še do danes niti formalno ni zajela vseh študentov, prav tako pa nas ne more zadovoljevati dosedanja aktivnost naše organizacije.

Sicer ne bi hoteli trditi, da reševanje študentovih ekonomskih problemov, njegovih študijskih problemov, delo na mednarodnem povezovanju študentov in celo, kot smo videli, že samo vpostavljanje študentskih organizacij, zbiranje članstva, ne bi mogli prišteti k političnemu delovanju, bi vendar hoteli opozoriti na dejstvo, da so omenjene smeri našega prizadevanja prevladovale. Z le tako vsebino dela pa smo še vedno daleč od pravilnega pojmovanja in zalaganja za program, ki ga je sprejela večina študentov ob ustanovitvi nove organizacije. Prav tako je problematično zahtevati vidnejše uspehe na poedinih sektorjih dosedanjega prizadevanja, če puščamo še v naprej nerazčiščene osnovne poglede tako na sektorjih, kjer smo delali, kakor na življenje na naših visokih šolah v splošnem smislu.

Kaj torej manjka našim prizadevanjem? Kje je čutiti vpliv malomeščanščine? Kje so viri formalizma? Kje izviri malodušnosti in indiferentnosti?

Za odgovor bomo postavili v ospredje vprašanje naše udeležbe v velikem prizadevanju ljudskih množic v borbi za socializem. V nasprotju od agitatorjev zgolj strokovnosti, apolitičnosti bomo zahtevali politizacijo študenta.

(nadaljvanje na 2. strani

Naša gospodarska politika v menzah in domovih

Delo gospodarske komisije je bilo uspešno — Direkcija likvidirana — Imenovan je kuratorij — Kaj bo s cenami?

Mnogi študentje kar po cesti ustavljajo funkcionarje naše Zveze in zahtevajo pojasnil, ki se nanašajo na bivšo Direkcijo študentskih menz in domov, na cene v menzah in domovih, na nove upravne odbore in še mnogo, mnogo vprašanj. Teh nekaj misli o našem dosedanjem delu in uspehih tega edla naj pojasni našo gospodarsko politiko v menzah in domovih vsem študentom, ki so za ta vprašanja zainteresirani in naj obenem vzbudi zanimanje za ta vprašanja tudi med ostalimi študenti, ki niso v neposrednem stiku z menzami in domovi.

Rezultati dela gospodarske komisije

V času prehoda iz sistema štipendiranja v sistem otroških doklad so na Tehniški visoki šoli izbrali člane Gospodarske komisije, ki je prevzela nalogo, da preveri gospodarnost poslovanja naših menz in domov ter poišče načine in sredstva, da se pocenita stanovanje in hrana. Komisija je svoje delo ob veliki podpori MK KPS uspešno izvedla ter v svojem poročilu z dne 4. decembra 1951 predlagala Svetu za prosvetu in kulturo vlade LRS nekatere bistvene izpremembe v dosedanjem načinu vodenja menz in domov. Komisija je sistematizirala službena mesta v vseh menzah in domovih, predlagala gospodarnejšo strukturo proračunov, postavila vsled rentabilnosti vprašanje nadaljnjega obstoja nekaterih menz in obstoja Direkcije ter predlagala vpostavitev novega skrbstvenega telesa — kuratorija poleg uvedbe novih upravnih odborov ter gospodarske osamosvojitve domov in menz. Gospodarska komisija je prav tako obtožila Direkcijo, da je vodila naše domove in menze negospodarno. Danes pa lahko temu dodamo še eno ugotovitev: le visoki zneski subvencij so omogočili Direkciji, da je vzdrževala obrate, ki so bili premalo zasedeni in vsleg tega zelo pasivni. Komisija je prav tako ugotovila, da ni bilo v vseh upravah nikoli nobene finančne kontrole ter še celo vrsto pomanjkljivosti, o katerih so člani komisije informirali predstavnike Sveta za prosveto in kulturo.

Do likvidacije Direkcije je minilo skoraj tri mesece

Največ krupa je med nami povzročilo dejstvo, da kljub našim ugotovitvam, ki so bile porazne za Direkcijo, ta še vedno ni bila ukinjena. Mislim, da je v veliki meri krivda prav v tem, da je o naših ugotovitvah Direkcija napačno informirala Svet za prosveto in kulturo in po tisku tudi našo javnost. Svet sam na splošno pa je bil slabo informiran o stanju v domovih in menzah. Potrebno je bilo mnogo truda, da se je Svet uveril, da so informacije in ugotovitve naše gospodarske komisije precej točne in pomanjkljive le v toliko, v kolikor so člane gospodarske komisije posamezni upravniki napačno informirali. Mnogi valijo krivdo za zavlačevanje likvidacije Direkcije izključno na Svet. Mislim, da je krivda na obeh straneh. Točno je, da Svet ni bil naklonjen likvidaciji, res pa je tudi, da so bili neki gospodarski pomisleki, ki so svarili pred ukinitvijo. Poleg tega je treba vedeti, da je Direkcija bila ustanovljena z odlokom Predsedstva vlade LRS in jo je le ono lahko likvidiralo. Toda — pošteno poglejmo tudi drugo plat. Študentje smo v preteklih mesecih večkrat izkazali kot slabi gospodarji. Če nam je to jasno, morda razumemo oklevanje nekaterih odgovornih tovarišev. **Kljub vsemu pa moramo vendar reči, da bi se dalo vprašanje likvidacije Direkcije rešiti z več odločnosti hitreje, če bi k stvari pristopili naravnost in je ne bi zavlačevali.**

Kuratorij — mesec dni v ilegali

Kuratorij mesec dni v ilegali

Čeprav je naslov malo hudomušen, je bilo res tako. Koncem januarja se je kuratorij prvič sestal. V prihodnjih lednih je skupno s tov. direktorjem Supančičem obšel vse obrate (menze in domove) **ter se povsod prepričal o tem, da so uprave odnosno Direkcija že izvedle večino predlogov naše gospodarske komisije,** čeprav so se v svojem pojasnilu Svetu silno upirale in je Direkcija v njem trdila za večino naših predlogov, da so nesprejemljivi in iluzorni. Zanimivo je tudi, **da je kuratoriju uspelo na Študentskem naselju brez težav rešiti vprašanje skladišč in stanovanj uslužbencev.** Tega vprašanja ni bila pripravljena rešiti niti upravnica, niti Direkcija na vse intervencije Študentskega sveta in pozneje upravnega odbora. Delo Študentskega sveta je bilo pod vladavino Direkcije postavljeno v ozadje, kar je v popolnem nasprotju z našim demokratičnim razvojem. Direkcija je delo Svetov skušala večkrat celo izigravati!

Kuratorij je po predlogu ZŠJ sestavljen iz zastopnikov profesorskega zbora, Sveta za znanost in kulturo, Sveta za zdravstvo in socialno skrbstvo ter Zveze študentov Jugoslavije. Akt o imenovanju kuratorija je že podpisan in bomo v prihodnji številki objavili imena članov kuratorija. Univerzitetni odbor ZŠJ je predlagal Svetu za prosveto in kulturo, da imenuje za zastopnike študentov v kuratoriju tovariša Mozetiča, Čretnikovo in avtorja tega članka.

Člani kuratorija so sestavili izčrpno poročilo o svojih ugotovitvah ter podali številne predloge, od katerih so nekateri (ukinitev menze na Napoleonovem trgu) že izvršeni. V času, ko bo ta članek objavljen, bosta o celotnem delu kuratorija ter o prilikah v naših domovih in menzah obveščena tudi predsednik Sveta za prosveto in kulturo, tov. minister Boris Ziherl in tov. minister, namestnik predsednika Franc Kimovec-Žiga.

Delo študentskih zastopnikov v kuratoriju

Naša naloga je bila med drugimi tehničnimi nalogami prvenstveno informirati kuratorij o ekonomskem stanju študentov na splošno. Morali smo pa tudi ostalim članom kuratorija dokazati, da pri reševanju gospodarskih problemov nismo enostranski, nedosledni ali pa celo tako ozki — za take so nas radi prikazovali — da ne upoštevamo niti onih mej, ki so obdane z zahtevami splošnega gospodarskega značaja. Vedno smo stali na stališču, da je treba šteditі tam, kjer se šteditі da brez škode za stavbo, zdravje stanovalcev, inventar itd. **Z ozirom na veliko podporo, ki jo danes uživamo od prav vseh članov kuratorija,** lahko trdim, da smo to nalogo, ki nam jo je dal Univerzitetni odbor, vestno izvršili.

Upravni odbori in njihovo delo

Prejšnji začasni upravni odbori bodo sedaj verjetno neizpremenjeni nadaljevali svoje delo. Njihove naloge so bile večkrat pojasnjene na številnih sestankih po menzah in domovih. Kljub temu bi bilo treba reči o tem še nekaj besed.

Izpolnili smo torej ono točko projekta Statuta Zveze študentov, ki pravi, da upravljajo menze in domove študentje sami. Iz tega pa sledi druga točka, ki je v Statutu ni. Ta bi izgledala takole: vse primanjkljaje krijejo študentje sami. Ako bo ogromen pomen tega stavka jasen vsakemu članu upravnih odborov, potem bo v naših domovih več gospodarskega gledanja, kakor ga je bilo doslej. Zanimivo je namreč, da vse naše menze ne dosegajo kapacitete. Niti eden izmed upravnih odborov ni smatral za potrebno, da izvede agitacijo, da se vrnejo v naše menze oni tovariši, ki jedo po neštudentskih menzah. V roku osmih mesecev smo zaprli kar tri menze (Savska, Lipičeva ulica in Napoleonov trg), ker niso dosegle kapacitete in so bile pasivne. Naloga upravnih odborov je, ščititi na vsakem koraku koristi študentov, izključiti vsako ozko gledanje na stvar in predvsem z vsemi sredstvi skušati izboljšati hrano v menzah, ker bo to najboljša agitacija. **V domovih je treba vedno znova in znova usmerjati ljudi k štednji.** Na vsak način je treba doseči, da se naše menze obdrže, ker imamo pri sedanji razporeditvi uslužbencev možnosti, da nudimo ob polni zasedbi dobro in kvalitetno hrano. Upravni odbori naj tudi proučijo možnosti, da bi mogli domovi preko poletja doseči razne dohodke.

Ker bodo člani vsakega kolektiva morali kriti primanjkljaje iz svojih lastnih sredstev, bo smisel za štednjo prav gotovo postal realnejši, kot je bil prej, ko so primanjkljaje krile subvencije. Svoje obrate **vzdržujemo in upravljamo sami.**

Zakaj cene niso znižane

Dovolite mi, da pustimo preteklost ob stran. Direkcije ni več in se mi zdi, da sem o njej že dovolj pisal. Sicer pa lahko v nadaljnjem lahko uvidimo, da je bil predlog o ukinitvi Direkcije potreben in realen.

Vsekakor je najbolj porazno dejtvo, da naše menze ne dosegajo svoje kapacitete, čeprav imajo toliko osebja, kolikor ga rabijo pri polni obremenitvi. To izredno povečuje režijske stroške na vsakega posameznika in tudi povzroča razne primankljaje. Te deficite pa mnoge uprave, odkar ni več subvencij, skušajo kriti s sredstvi, namenjenimi za hrano. **Zanimivo je, da nobena menza ne razpolaga s podatki o kalorični vrednosti hrane.** Verjetno bi marsikdo težko pogledal svojim abonentom v oči! Izhod iz položaja je edino v tem, da v obstoječih menzah dosežemo polno kapaciteto. Poglejmo stanje v naših menzah v preteklih mesecih, ki ga podajamo nižje v posebni tabeli.

Z ukinitvijo menz in zmanjšanjem personala smo dosegli mesečno polmilijonski prihranek. Personalne izdatke smo zmanjšali za 45 odstotkov. — Z ukinitvijo nekaterih menz smo dosegli to, da bodo tri obstoječe menze v marcu zasedene. Primanjkljaj 390 tisoč dinarjev, ki so ga menze izkazale v januarju, bo zelo težko kriti iz obstoječih sredstev. Morda bo v zapuščini. Direkcije še toliko sredstev, da rešimo to mučno situacijo. Z odpustitvijo personala smo ta primanjkljaj nekoliko omilili, vendar kažejo procenti zasedbe naših menz veliko nevarnost za gospodarski obstoj posameznih obratov. Poglejmo si to stanje bolj podrobno:

Pregled zasedbe naših menz v preteklih mesecih

Obrat	Kapaciteta	Oktober 51			November 51			December 51			Januar 52			Februar 52		
		z.	k.	v.	z.	k.	v.	z.	k.	v.	z.	k.	v.	z.	k.	v.
Akad. Kolegij	500	251	478	447	218	460	425	181	435	397	134	345	321	86	252	222
Kongresna menza	700	—	502	375	—	585	403	—	528	356	—	389	287	—	299	193
Napoleonov trg	300	—	230	160	—	236	165	—	215	159	—	186	130	—	152	88
Lipičeva	500	—	339	247	—	309	231	—	254	174	—	127	90	zaprta		
Dom Ivana Mojzerja	300	54	121	97	61	236	180	45	210	152	35	228	194	7	132	106
Skupaj	2300	305	1670	1326	279	1826	1404	226	1642	1238	160	1275	1020	93	835	609
Procent izrabe kapacitete	100 %	—	72,5 %	57,6 %	—	79 %	61 %	—	71 %	54 %	—	55 %	44,4 %	—	46 %	31 %
Povprečna izr. kapac. v %			65,1 %			70,3 %			62,6 %			49,8 %			40,1 %	

z = zajtrk
k = kosilo
v = večerja

Kakor je iz tabele razvidno, število abonentov stalno pada. V februarju je bilo stanje v naših menzah naravnost katastrofalno in to kljub temu, da sta bili ukinjeni menzi v Lipičevi ulici in na Napoleonovem trgu. Vse menze so imele slabo hrano, kar spet povzroča nadaljnji beg abonentov. Zaradi tega zasledujemo politiko skrčenja števila menz ter združitev menz z domovi, za kar prav tako obstoje gospodarski razlogi. V marcu bo mogoče izboljšati hrano, cen ne bo mogoče znižati. Menze nikakor ne morejo računati na subvencije s katerekoli strani! **Rešitev je samo v enem: tako skrčiti število študentskih menz, da bodo obstoječe zasedene do polne kapacitete in bodo zaradi tega lahko nudile boljšo in cenejšo hrano od ostalih podobnih obratov. To politiko morajo upravni odbori dosledno zasledovati!** Tovariše, ki se hranijo po drugih menzah, pa je treba čimprej privesti nazaj v naše menze in čimprej ustvariti **gospodarsko močne** enote.

Personalni izdatki so v vseh menzah tako skrčeni, da jih ni mogoče še nadalje skrčiti. V domovih pa kljub temu, da smo nekatere dolžnosti prevzeli študentje sami, cena stanovanju ne bo znižana. Moramo namreč 45 odstotkov fonda plač odvajati v socialno zavarovanje, kar nam do novega leta ni bilo treba. To vprašanje bo obravnavala tudi komisija za socialno ekonomska vprašanja na kongresu ZŠJ v Zagrebu.

Za zaključek lahko ugotovim naslednje: naš boj za gospodarsko osamosvojitev naših obratov je uspel. Od ZŠJ predlagana shema vodstev domov in menz je osvojena. **Na nas je sedaj, da pametno in premišljeno gospodarimo s tem, kar imamo.**

Boris Mikoš

Nekaj pripomb k politični situaciji na naši univerzi

V BOJU PROTI APOLITIČNOSTI IN ZA PRAVILNO POJMOVANJE SOCIALISTIČNE DEMOKRACIJE MORAMO POŽIVITI POLITIČNO PROPAGANDNO DELO NA UNIVERZI

(Nadaljevanje s prve strani)

To razumemo v imperativu, da morajo generacije bodočih socialističnih izobražencev organsko rasti z dnevnim razvojem borbe za socializem. Za vse to pa je potrebna tudi ideološka pripravljenost, ki jo bomo dosegli lahko v borbi mnenj, da bodo absolventi najvišje ustanove za izobrazbo prečiščeni odhajali iz nje vsaj v razločevanju znanstvenosti in neznanstvenosti. Krivični bi bili, če ne bi ob tej priliki omenili tisti del našega prizadevanja v preteklem semestru, ki že nosi v sebi klice novih oblik dela. Napačno bi bilo razumevanje tega problema, če bi nekdo ob naših pripombah iskal edino zveličavnih oblik dela in nekih receptov. Kot poizkus, kako preiti iz začaranega kroga dosedanje prakse, bi navedli primer študentov ekonomske fakultete, ki so v okviru krožka spremljali diskusijo o družbenem načrtu po podjetjih; na tem mestu moramo omeniti vsaj ona predavanja, s katerimi je naša organizacija posredovala študentom po poedinih fakultetah problematiko o novih gospodarskih ukrepih; nedvomno spadajo sem tudi poizkusi v našem glasilu Tribuni, da bi se oglašala ob pojavih našega kulturnega življenja; tudi pravkar nastajajoči klubi bodo lahko doprinesli novosti v tej smeri.

Ob tej priliki bi še ponovno opozorili na naše glasilo, Tribuno, ki bo morala predstavljati, kar se vsebine našega dela tiče, v resnici to, kar nam pove njeno ime. Prav tako kot naša združenja **in klubi pa tudi seminarji, ki jih je ustanova opredelila in namenila za metodo razpravljanja in naših samostojnih nastopov, niso doživele z naše strani uspešnejše poživitve. Ne bi pa zanikali, da se delo na seminarjih vsaj delno že ni razvijalo v tej smeri, le po našem mnenju še ne dovolj živo.**

V kolikor uspešnejše in bolj vsestransko bomo naše delo zagrabili, v toliko bolj bo izginjal iz naše univerze duh relativizma, ki se ga je nehote navzela preko ogromne količine podatkov, dejstev in pojmov, velika večina. Pri nekaterih se izražajo taki pogledi že v njih vzvišenem odnosu do naše družbene stvarnosti.

Nedvomno nastaja zaradi takih pogledov pri nekaterih po diplomah kaj čudno protislovje med novopečenim specialistom, ki je poln zavesti svoje visoke strokovne izobraženosti in njegovim uveljavljanjem na novem, neposrednem in bolj zahtevnem položaju, kakor so to naše predavalnice.

Nesporno leži del krivde za tako stanje tudi v preživelem, skoraj srednješolskem študijskem režimu in v študijskih načrtih, ki se sami tiščijo v najožjo specializacijo, ki dalje s svojo prenatrpanostjo zavzemajo absolutno čas študirajočega. Drugi del krivde pa zopet nosimo sami.

Ob vsem tem se ne moremo čuditi kaj posebnemu pojmovanju poglabljanja socialistične demokracije, ki mu je lahko priča vsakdo, ki bi se vsaj za nekaj časa zadržal med nami.

To nerazumevanje je našlo ideološko podlago v zagovarjanju neke absolutne demokracije. V naivni težnji mnogih, da gre za borbo mnenj, smo zašli do skrajne meje, ponekod do širokega toleriranja izstopanja onih poedincev, ki so ob tem novem pojavu zaključili: sedaj je čas in prilika! Pojavi, ki jih bomo na kratko označili, nam povedo, da smo zašli tako daleč, da smo v okviru borbe mnenj trpeli tudi odkrito agitacijo prav tistih bednih ostankov sil, ki so nekoč na naši univerzi krojili svoje mnenje iz demokracijo s konfidentstvom.

Zaradi take tolerance se je lahko na Tehniški visoki šoli uveljavljal nekdo z odkrito agitacijo (sicer v ozkem krogu) za vatikansko Krekovo narodno izdajalstvo; se je na študijski konferenci juristov neka damica z lažmi in potvarjanjem dejstev vrgla na ljudsko oblast; so na Medicinski visoki šoli izstopili nekateri s psevdorevolucionarnimi frazami; je možno, da je vrsta poedincev, ki so privatno oboževalci zapada (uradno se zanimajo le za stroko), poizkušala vsiljevati vsej okolici prizmo teh svojih pogledov itd.

Vsi ti pojavi na našem domačem zemljišču kažejo, kako neživljenjska je misel zgolj strokovnosti, kako naivno je tako pojmovanje poglabljanja demokracije, ki lahko postane v končni konsekvenci orožje proti demokraciji, v pravem pomenu besede. Ti pojavi, čeprav jih ne bi želeli podcenjevati, ali pa zato, ker smo jih uporabili v našem razpravljanju, precenjevati, opozarjajo, kako je nujno, da z globljim razumevanjem naše družbene problematike, z našo udeležbo v njenem reševanju vsaj na Univerzi odpravljamo naše slabosti. Vse to pa postavlja pred nas nalogo poživitve političnega propagandnega dela. -d

Fizkulturno mrtvilo na naši univerzi in visokih šolah

Zakaj telesna vzgoja na univerzi ni množična — S športi se ukvarja le nekaj najboljših posameznikov — Problem številka 1: objekti — Zagrebška univerza je dobila za razvoj telesne vzgoje subvencijo v znesku pet milijonov dinarjev

Fizkulturno gibanje med študenti od leta do leta pojema in je skoraj že popolnoma zamrlo. Spomnimo se samo na prva leta po osvoboditvi, ko je vsak fakultetni komite, celo večina aktivov imela svojega fizkulturnega referenta, in ne samo to, da so ti referenti bili, ampak imeli so vedno mnogo dela. Spomnimo se na pr. na smučarske tečaje predlanskim, ko je skoraj 10 % študentov šlo v semestralnih počitnicah za dva tedna smučat v naše planine; tega ne smemo vzeti samo kot suho številko, ampak moramo pri tem pomisliti, da je s temi tečaji toliko in toliko študentov (skoraj vsi, ki so se želeli udeležiti tečajev) pridobilo tako mnogo strokovnega znanja smučanja kot tudi razvedrila na soncu in snegu, se navžilo naravnih lepot in nakopičilo novih moči za naporen študij. Vsako leto smo imeli prvenstva v odbojki; imeli smo medfakultetna srečanja v nogometu, streljanju, šahu, celo manjši oddelki so sestavljali nogometna in odbojkarska moštva in prirejali tekme. V brigadah je bila fizkultura in športne igre važen sestaven del brigadnega življenja. Planinsko društvo Univerze je prirejalo tečaje, izlete. Skratka: skoraj vsak študent se je udejstvoval v tej ali oni fizkulturni panogi.

In danes? Danes imamo AŠK, dve desetini košarkarjev, nekaj strelcev in ravno toliko smučarjev, ki se vozijo s tekmovanja na tekmovanje. Prvenstvo v odbojki? Kje pa! Medfakultetne tekme? Že dolgo ne več! Smučarski tečaji morda? Še govora ni o njih!

Zdi se mi, da je danes športna panoga, v kateri se študentje danes najbolj udejstvujejo, postala Športna stava...

Dve vrsti vzrokov sta lahko za slabo stanje fizkulture na univerzi in visokih šolah: nezainteresiranost študentov za fizkulturno gibanje ali pa pomanjkanje društev, slaba vodstva, pomanjkanje denarja (ki je vsekakor zelo važna postavka v fizkulturi!) itd. Prvo gotovo ne drži. Študentje in mladina sploh bodo za telesno vzgojo in šport vedno zainteresirani, dokler bo šport obstojal. Da so naši študentje še prav posebno voljni in željni fizkulturnega udejstvovanja, dokazujejo stalna povpraševanja, kaj je s to ali ono športno panogo na univerzi in gotovo tudi veliko število študentov, vključenih v druga fizkulturna društva. Trdimo torej lahko, da leži krivda za mrtvilo na drugi vrsti vzrokov.

Te bi razčlenil v tri točke:

1. pomanjkanje objektov,
2. pomanjkanje denarja in
3. slaba vodstva.

Pomanjkanje objektov je verjetno najbolj pereče vprašanje, ki ga bo treba takoj rešiti, če nočemo, da telesna vzgoja med študenti popolnoma zamre. Takoj bi lahko začeli s telovadbo, košarko, odbojko itd. če bi imeli študentje na razpolago vsaj eno telovadnico. Vsaka srednja šola z nekaj sto dijaki ima svojo telovadnico, pettisoč študentov pa je ne more dobiti niti za nekaj ur dnevno! Morda tudi Akademski športni odbor ni storil vsega, da bi dobil primerne prostore ali vsaj zagotovil gostovanje v tujih telovadnicah. Vsekakor pa je nujno, da se tako Akademski športni odbor, kot odgovorni faktorji na Svetu za prosveto in kulturo zamislijo ob tem več kot perečem vprašanju.

Pomanjkanje denarja je izmed vseh jugoslovanskih univerz pereče menda edino pri nas v Ljubljani. Kdo je t mu kriv, ne vem. Jasno je, da ni denarja za razmetavanje, posebno v današnji situaciji ne. Toda gotovo je tudi, da daje naša ljudska oblast velike vsote za razvoj fizkulture posebej še med šolsko mladino, ki je gibanja in zdravja najbolj potrebna. Slučajno mi je znano, da je Akademski športni odbor moral vse svoje tromesečno delovanje usmeriti v to, da dobi nazaj 300.000 dinarjev, ki mu jih je dolgoval neki naš fizkulturni forum, ker je fizkulturno delovanje brez dinarja v žepu nemogoče. Zagrebško vseučilišče je dobilo za razvoj fizkulture iz državnega proračuna 5 (pet) milijonov dinarjev. Res je, v Zagrebu je študentov precej več, toda tudi procentualno za naše razmere preračunana vsota je dovolj visoka; našim športnikom se bo verjetno zdela astronomska... Na vsak način pa bo treba, da se Akademski športni odbor pozanima na Svetu za prosveto in kulturo, če so ali še obstojajo kakšne postavke v ta namen.

Vendar pa pomanjkanje denarja ni glavni vzrok za mrtvilo v fizkulturi na Ljubljanskih visokih šolah. Mnogo zamujenih prilik in neizkoriščenih možnosti ima na vesti Akademski športni odbor, ki vodi fizkulturno gibanje med študenti. Z malo več dobre volje, z živejšim delom in z živo zainteresiranostjo za dvig fizkulture med *vsemi* študenti in ne samo nekaterimi vrhunskimi tekmovalci, ki zastopajo našo univerzo doma in v svetu, bi Akademski športni odbor lahko storil mnogo več kot je. Njegova naloga bo v bodoče ne samo preskrbovati potne liste in skrbeti za velika mednarodna tekmovanja, temveč zamisliti se nad stanjem fizkulture na univerzi in visokih šolah in takoj pričeti z resnim delom za zboljšanje tega stanja. Prvo je namreč vedno: množična fizkultura, pritegnitev čim večjega števila ljudi. Iz teh potem rastejo tekmovalci, ki pa so le končna posledica intenzivne telesne vzgoje množic. Če bomo zanemarjali telesno vzgojo širokih plasti, potem tudi tekmovalcev ne bomo imeli več; stari bodo šli, novih ne bo. Je Akademski športni odbor že kdaj pomislil, kako bo izgledala na pr. smučarska reprezentanca univerze čez par let, ko bodo današnji »asi« odšli v poklice in službe?

Stanje v fizkulturi na univerzi ni ravno razveseljivo. Pričujoč kratek članek je zato hotel samo opozoriti na nekatera najvažnejša vprašanja, ki kličejo po nujni rešitvi.

M.

Uredništvo »Tribune« rabi več dopisnikov ter stalnih in priložnostnih sodelavcev. Tovariši, ki bi hoteli sodelovati, se naj oglase v uredništvu »Tribune«, Kongresni trg 11 (Univerza), prvo nadstropje — uradne ure vsak dan od 11—12. Vse prispevke honoriramo.

Na študentskih smučarskih tekmah v Chamonixu so se naši dobro odrezali

V SKOKIH JE NAŠA EKIPA PREPRIČLJIVO ZMAGALA — TRIJE POKALI — POGLAVJE O DISCIPLINI

Zbor ekipe na postaji je bil bolj podoben prikapališču kot zboru. Vendar nas je na meji bilo že vseh petnajst in smo po pregledu prtljage odkrdrali preko Trsta, Benetk, Milana in Genove do Chamonixa. Prestopili smo na poti samo sedemkrat, kar gotovo ni prijetno za smučarja-tekmovalca z dvema paroma smuči. Vožnja je bila kar prijetna, žal smo pa najlepši del poti čez Švico napravili ponoči. Toda tudi na to smo pozabili, ko smo prišli v Chamonix. Pokrajina je prekrasna, čudovita za tistega, ki jo vidi prvič — grebeni Alp z Mont Blancom, v dolini pa mestece samih hotelov, okrog in okrog pa... Toda — ne smem se predolgo zadrževati z navdušenimi opisi narave.

Celo ekipo so namestili v hotel, kjer smo odložili in se okopali. Naslednja dva dneva smo porabili za trening na smučiščih. Tretji dan, to je prvi dan tekmovanja je bil za nas zelo ugoden, saj je Novak zasedel drugo mesto za odličnim švicarskim tekačem Marmetom, ki ga je prehitel samo za 50 sekund na precej težki in ledeni progi. Na peto mesto je prišel Gregorij, na 7 Marinković, 14. Gaj, 17. Kaučič in na 21. Kalan. Da je naš najmlajši ostal bolj na repu, se bo morda komu čudno zdelo. Na progi si je zlomil smučko in je moral preteči dobršen del proge samo z eno. Za to zasluži vse priznanje, saj bi marsikdo na njegovem mestu odstopil. Tako smo prvi dan dosegli tudi našo prvo zmago v skupnem plasmanu. Drugi dan je bil, kot so pisali francoski časopisi, »dan slave jugoslovanske ekipe«. Dopoldan je naša štafeta v postavi Kalan—Gregorij—Marinković—Novak z velikim naskokom premagala vse ostale ekipe in osvojila drugi pokal.

Popoldan so bili skoki in — tretji pokal. Tudi tu so bili naši v absolutni premoči. Prvo mesto je zasedel Dobrin, drugo Razboršek, četrto Urbanc in sedmo Gregorij. Gregorij je prejšnji dan skakal do 43 m in je bil kandidat za prvo mesto v nordijski kombinaciji in morda tudi v skokih, vendar je za tekme slabo mazal in dosegel le 36 in 38 metrov.

V nadaljnjem tekmovanju smo se iz prvih mest pomaknili nekoliko nazaj, vendar je plasman z ozirom na hudo konkurenco dober. Hanušova je v slalomu zasedla 4. mesto, Bizjak 6., Dernič s poškodovano nogo 10. in Hladnik 18. V ženskem veleslalomu je bila Mila Hanuš peta, dočim smo v moškem smuku doživeli zopet isto pesem – mazanje. Bizjak in Hladnik sta zasedla 11. in 12. mesto, če bi pa mazala kot italijanski vozači, bi bila bolj spredaj. Z rezultati smo bili vsi zadovoljni in so nas tudi druge ekipe z organizacijskim odborom vred gledale precej drugače. V začetku namreč na nas niso dosti računali.

Zvečer je bila še slavnostna pojedina (ki je trajala skoraj dve uri in so nam med njo kar osemkrat prinesli in odnesli krožnike), drugi dan pa smo se odpravili domov. Na poti nazaj smo si ogledali Genovo, Benetke in Milano. Tu je vodstvo naletelo na zelo neprijetne konflikte z ekipo. Vsak se je hotel ustaviti drugje: eden v Milanu, da si ogleda mesto, drugi v Benetkah, da tam kaj proda in kupi. Prvo je razumljivo: kdo ne bi izrabil prilike, da vidi čim več. Nerazumljivo pa je, kako so hoteli nekateri, ki so sicer imeli dovolj denarja za majhne potrebe, izkoristiti pot za prekupčevanje. Ekipa se je tako razbila in so nekateri živeli boljše, drugi slabše. O čutu tovarištva pri nekaterih udeležencih prvenstva namreč ne more biti govora. Meni gotovo ne bi bilo prijetno zapustiti ekipo z avtomobilom in medtem, ko so drugi tavali po mestu, sedeti v kakem prijetnem lokalu. Razumem, če kdo skoči k znancem na obisk, zelo neprimerno se ni je pa zdelo vedenje tov. Gaja in Kaučiča, ki smo ju videli samo na vlaku. Tudi Dernič je z raznimi opazkami zelo kršil disciplino, ki je pri vseh takih potovanjih i tekmovanjih nujno potrebna, kar so vedeli in se po tem ravnali edino tekači. Tudi Razboršek bo moralno mlade skakalce bolj vzgojno vplivati. Če se bodo drugič obnašali naši mladi smučarji po vzgledu nekaterih starejših, bodo prav slabo reprezentirali naše študente v inozemstvu. Nekaj kot vodja ekipe lahko ugotovim: lepo bi bilo potovati in tekmovati z ekipo, ki bi bila disciplinsko in tovariško tako dobra, kot je bila naša tehnično.

Šiuka Zorko

Planinska zveza Slovenije odgovarja

na članek o Alpinističnem odseku PDU in odnosu PZS do njega

PD Univerze ni bilo ustanovljeno vsled trenj v Planinskem društvu Ljubljana — matica, temveč zaradi potrebe, da se na teritoriju mesta Ljubljane ustanovi čim več planinskih društev, kajti eno samo društvo z več desettisoč člani ne more imeti niti pravega kontakta z članstvom, niti ne more vzdrževati tako velikega administrativnega aparata, ki bi vodil vse poslovanje s tolikim številom članstva. Ne strinjamo se z izrazom, da je starejša generacija »generacija šodrovcev«, kajti tudi starejša generacija alpinistov je doprinesla izredno mnogo k razvoju slovenske alpinistike, mogoče še več kot naša mlajša generacija, ki se udejstvuje v naših planinah šele po letu 1945. Razumljivo je, da se PDU bori s finančnimi težavami, kajti s temi se boro vsa društva in tudi Planinska zveza sama, pripominjamo pa, da je PDU od planinske zveze dobilo podporo že v preteklem letu, da je priredilo svoj plesni večer, katerega dobička pa ni smotrno uporabilo in da je letos PDU zopet zaprosilo Planinsko zvezo za podporo, ki jo bo pa dobilo težje, kajti kljub večkratnim revizijam njegovo blagajniško poslovanje ni v skladu z navodili PZS in zato je razumljivo, da obstoja pri PDU večno pomanjkanje denarja. Pri tem je pripomniti, naj si mladi alpinisti vendar že enkrat izbijejo iz glave, da mora biti vsak njihov vzpon denarno osiguran s strani planinske organizacije.

Lažna je trditev, da je Planinska zveza Slovenije poslala več svojih funkcionarjev na občni zbor italijanskega planinskega društva v južno Italijo, dejansko je PZS odobrila odhod le enemu funkcionarju, ki pa je šel popolnoma na svoje stroške, kljub temu, da je v Italiji navezal koristne stike s tamkajšnjimi planinskimi organizacijami in poskušal doseči možnost, da bi prišli naši alpinisti v Dolomite, ker je notorično, da si vsak naš alpinist želi vzponov v Dolomitih. Ta funkcionar Zveze ni šel v Italijo kot oficielni predstavnik.

Planinska zveza Slovenije si prizadeva tudi PDU podpreti moralno in materialno, vendar leži glavno breme dobre organizacije in tudi finančnega blagostanja na funkcionarjih PDU, kar je bilo le tem že parkrat pojasnjeno tudi s strani predsednika Planinske zveze Slovenije.

Iz tega zaključemo, da je stvar odbora PDU, da bo dvignil svoje društvo na višjo raven in zato ne bo prisiljen iskati zaslombe pri Zvezi godbenikov na pihala ali pa pri Društvu književnikov, kot to zlobno pripominja pisec ob koncu svojega članka, kajti dobro in zavedno članstvo bo lahko tudi ustvarilo dobro planinsko društvo ljubljanskih študentov.

Planinska zveza Slovenije

Pravočasno omogočimo počitniška potovanja študentov!

Potovanja med počitnicami za študente niso samo dragocen odmor in s tem sprostitev in priprava za naporno delo v naslednjem letu, ampak imajo še mnogo večji pomen: z njimi se študentje strokovno izpopolnjujejo in si širijo obzorje, na zadnjem mestu pa gotovo ni tudi telesnovzgojni pomen počitniških taborjenj in potovanj. Pred vojno je za taka potovanja skrbel Ferialni Savez, ki pa ni posloval živahno. Ker so taka potovanja za študente samo koristna in ker bi večina študentov prav gotovo rada videla vsaj svojo ožjo domovino in državo, bi bilo potrebno, da se ustanovi organizacija, ki bi taka potovanja organizirala in olajševala.

Študent je praviloma brez denarja; potovanje pa je draga reč. Od skupnosti, ki nam že tako daje ogromne vsote denarja za šole in institute, študentje ne moremo zahtevati še več. Zato bi bila potrebna skrajno dobra organizacija, ki bo študentom vseh jugoslovanskih republik omogočila čim cenejše prepotovati vso FLRJ. V ta namen bi lahko porabili študentske domove, ki so v vseh jugoslovanskih univerzitetnih mestih in so poleti večinoma prazni. V njih bi študentje našli poceni prenočišča. Ker bo večina gotovo potovala s kolesom, ki je še vedno najcenejše prevozno sredstvo in ga ima ali pa si ga lahko sposodi skoraj vsak študent, bi bila naloga organizacije, da stopi v stik z našimi fizkulturnimi organizacijami in preskrbi čim večje število šotorov; tu bi morda priskočila na pomoč tudi JLA. Organizirati večja taborjenja in potovanja bi vsekakor morala organizacija, ki bi v ta namen na vseh jugoslovanskih univerzah morala ustanoviti centre, ki bi to delo vodili in stalno razpolagali s tozadevnimi podatki, ki jih posameznik ne more imeti na razpolago.

Vrsta možnosti in torišče dela za tako organizacijo je neizčrpno. Jasno je, da vzpostavitev take organizacije ni mogoča v nekaj mesecih, ki nas še ločijo od letošnjih velikih počitnic, pa tudi ne v enem letu. Toda — prihodnje leto bodo spet počitnice in za nami bodo prišli novi študentje, ki bodo prav tako imeli malo denarja in veliko veselja do potovanja kot mi. Zato bi bilo dobro, da bi na bližnjem kongresu ZŠJ v Zagrebu obravnavali tudi to vprašanje. Študentje bomo z veseljem pozdravili vsak uspeh v tej smeri.

ZAHVALA

Odbor Samopomoči ZŠJ ljubljanske univerze se zahvaljuje podjetjem in delavskim kolektivom, ki so denarno podprla Samopomoč:

Lesno-industrijsko podjetje, Celje,
Tovarna upognjenega pohištva, Duplica pri Kamniku,
Pivovarna, Laško,
»Gostinstvo« I. rajona, Ljubljana,
Savinska tovarna nogavic,
»Izbira«, Ljubljana,
»Izolirka«, Ljubljana-Moste,
»Elan«, Begunje,
Rudnik lignita,
Triglav-film, Ljubljana.

Prav tako se zahvaljujemo vsem menzam glavnega mesta Ljubljane, ki so sprejela na brezplačno hrano študente in študentke ljubljanske univerze.

OBVESTILO

Odbor študentske samopomoči ponovno obvešča vse slušatelje ljubljanske univerze, da sprejemajo prošnje za brezplačno hrano in podpore izključno referenti za socialna vprašanja pri Združenjih na fakultetah pozneje do 18. v mesecu. Prošnjam je treba priložiti potrdila o izpitih, najpozneje do 18. v mesecu. Prošnjam je treba priložiti potrdila o izpitih.

Uradne ure pri Samopomoči in socialno-ekonomski komisiji, so vsak torek in četrtek od 12. do 14. ure v poslopju v Knafljevi ulici 13/III. soba 37.

KLUB ŠTUDENTOV ŽURNALISTOV

obvešča svoje člane in ostale reflektante, da bo priredil

FOTOAMATERSKI TEČAJ

Tečaj se bo pričel začetkom aprila. Natančen datum začetka in spored tečaja bomo objavili v prihodnji številki. Po možnosti si sami preskrbite kamere!

Nadaljevanje s 4 strani

Statut ZSJ

14. Študenti (redni in izredni) lahko ustanavljajo svoja študentska združenja v posameznih krajih (mestih, okrajih) izven univerzitetnih centrov, kjer žive ali so zaposleni. Poleg reševanja študijskih problemov bo združenje zbiralo študente iz kraja v času letnih in semestralnih počitnic ter organiziralo njihovo družbeno in kulturno aktivnost v kraju. Ta študentska združenja bodo vezana na univerzitetni odbor Zveze študentov v Ljudski republiki.

15. Univerzitetna skupščina je najvišji organ ZŠ v univerzitetnem centru. Skupščino sestavljajo izvoljeni delegati študentskih združenj iz fakultet (oddelkov, skupin). Skupščina se sestaja najmanj enkrat v vsakem šolskem letu. Univerzitetni odbor sklicuje skupščino, predlaga dnevni red in odreja število delegatov proporcionalno po obsegu študijskih združenj, ki jih volijo.

Združenja preko univerzitetne skupščine in univerzitetnega odbora prehajajo v sestav Ljudske mladine republike, kakor tudi v ZŠJ.

16. Univerzitetni skupščini podajajo pismena poročila odbor in nadzorne komisije. Skupščina o njih odloča, prinaša zaključke o nadaljnjem delu organizacije, voli univerzitetni odbor ter nadzorno komisijo kakor tudi delegate za kongres študentov Jugoslavije in kongres Ljudske mladine.

17. Število članov univerzitetnega odbora določa univerzitetna skupščina. Odbor usmerja, koordinira, pomaga delu združenja v dobi med dvema skupščinama, skrbi za izvajanje Statuta in zaključkov kupščine in predstavlja ZŠ v univerzitetnem centru. Za vsakodnevno delo univerzitetnega odbora izvoli iz svoje srede sekretariat s predsednikom na čelu.

18. Najvišji organ ZŠ je Kongres. Kongres se sestaja najmanj enkrat v dveh letih. Centralni odbor sklicuje in predlaga dnevni red kongresa najmanj mesec dni naprej. Izredni kongres se lahko skliče po odloku centralnega odbora ali na zahtevo najmanj treh univerzitetnih odborov. Število delegatov za kongres v sorazmerju z univerzami določa centralni odbor.

19. Kongresu ZŠJ podajajo pismena poročila centralni odbori ter centralne nadzorne komisije; kongres o njih odloča, potrjuje splošno linijo dela in naloge ZŠJ, dopolnjuje in spreminja Statut Zveze, voli centralni odbor in nadzoruje komisijo.

20. Centralni odbor ZŠJ lahko v času med dvema kongresoma skliče skupščino ZŠJ, ki jo sestavljajo delegati univerzitetnih središč.

Skupščina ima pravico, da zamenja eno petino članov centralnega odbora.

21. Centralni odbor ZŠJ v času med dvema kongresoma koordinira in pomaga v delu univerzitetnim organizacijam, skrbi za izvajanje odloka kongresa in predstavlja ZŠ v državi in inozemstvu.

22. Centralni odbor voli iz svoje srede sekretariat s predsednikom. Sekretariat organizira, pomaga ter koordinira izvajanje odlokov in zaključkov kongresa in centralnega odbora.

Sestanek centralnega odbora sklicuje njegov sekretariat po potrebi, pripravlja dnevni red in snov za sestanek. Sestanek centralnega odbora se lahko skliče tudi na zahtevo najmanj dveh univerzitetnih organizacij.

23. Centralna nadzorna komisija ima nalogo, da pregleda in spremlja poslovanje oddelkov centralnega odbora (materialnih, finančnih in drugih) in odgovarja za svoje delo Kongresu Zveze študentov Jugoslavije.

UREDNIŠTVO »TRIBUNE« OBVEŠČA ZDRUŽENJA, ODBORE IN ČLANSTVO ZŠJ, DA BO IZŠEL V KRATKEM STATUT IN VES MATERIAL I. KONGRESA V POSEBNI BROŠURI KER JE NAKLADA OMEJENA, POHITITE Z NAROČILI!

Uredništvo »Tribune« razpisuje

NAGRADNI NATEČAJ

ZA 1. NAJBOLJŠO REPORTAŽO IZ ŽIVLJENJA LJUBLJANSKIH ŠTUDENTOV IN ZA
„ 2. NAJBOLJŠE POROČILO O POLITIČNIH, ŠTUDIJSKIH ALI DRUGIH PROBLEMIH KAKŠNEGA ODDELKA OZIROMA FAKULTETE

Natečaja se lahko udeleži vsak reden ali izreden študent ljubljanske Univerze, Visokih šol in Akademij. Reportaža naj obsega največ dve in pol z dvojnim razmakom tipkani strani (približno 75 tipkanih vrstic), poročilo pa največ dve z dvojnim razmakom tipkani strani.

ROK ZA ODDAJO JE DO 9. APRILA 1952.

NAJBOLŠI PRISPEVKI BODO POLEG OBIČAJNEGA HONORARJA NAGRAJENI Z LEPIMI KNJIŽNIMI NAGRADAMI.

UREDNIŠTVO »TRIBUNE«

RAZPIS

nagradnega prvenstva v streljanju z zračno puško

1. Akademska strelska družina razpisuje prvenstvo ekip in posameznikov ljubljanske Univerze, Visokih šol in Akademij v streljanju z zračno puško. Tekmovanje bo od 15. do 20. marca 1952 na Univerzi, soba 90, vsak večer od 19 do 21.30 ure.

2. Tekmuje se 3 × 5 plus 5 strelov iz vseh treh položajev (stoje, kleče in leže). Čas streljanja je 20 minut.

3. Na tekmovanju lahko sodeluje kot posameznik vsak študent(ka) Univerze, Visokih šol in Akademij v Ljubljani. Tekmujejo lahko redni in izredni slušatelji.

4. Ekipe sestavljajo najboljši strelci posameznih fakultet. Rezultati posameznih članov ekipe se računajo tudi že kot rezultati med poedinci. Dolžnost Združenj ZSJ je poskrbeti, da tudi strelci njihovih fakultet prijavijo ekipe in posameznike.

5. Pripravljenih je več nagrad za ekipe in posameznike.

6. Prijave sprejema Akademska strelska družina v svojih prostorih na Poljanski cesti 4, pritličje levo do 15. marca 1952.

ŠTUDENTJE! ŠTUDENTKE!

Sodelujte na tekmovanju v športnem streljanju! Treningi so vsak večer od 19. do 21.30 ure na Univerze, soba 90. Vse informacije dobite v pisarni ASK vsak ponedeljek, sredo in petek od 12. do 13. ure.

ODBOR AKADEMSKE STRELSKE DRUŽINE

Nenavaden red

Medtem, ko se pri nas prične drugi semester prvega marca, se na Japonskem istega dne konča študijsko leto. Začetek študijskega leta je prvega aprila. Prvi semester traja do 15. julija, semestralne počitnice pa do 10. septembra, ko se prično predavanja drugega semestra. Predavanja drugega semestra trajajo vso jesen in zimo do konca februarja. Vmes je prosto med 25. decembrom in 8. januarjem. Izpite opravljajo študenti v prvi polovici oktobra ali koncem februarja.

Podoben red imajo tudi na srednjih in osnovnih šolah, kjer je šolsko leto razdeljeno v tri dobe. Pouk se prične 8. aprila in traja neprekinjeno do 20. julija. Sledé poletne počitnice in dijaki se spet zberejo v šolah 1. septembra. Drugo obdobje šolskega leta traja do 25. decembra. Zimske počitnice so kratke in 8. januarja je spet začetek pouka.

Kako postaneš bogat

Zgodilo se je res, čeprav je smešno. V vseh večjih časopisih USA se je nekoč pojavil oglas: »Kako lahko postaneš bogat... pošljite mi 10 dolarjev in znamko za odgovor.« Ni minil niti dober mesec, ko je možak res postal bogat. Deset dolarjev, to končno niti ni taka žrtev, če utegneš izvedeti kako lahko obogatiš. Okrog 100.000 dolarjev se je v dobrem mesecu nabralo v blagajni pametnjakoviča, ki naj bi dajal navodila za obogatitev. Prihajati so pričela že pisma, ki so ga opozarjala, naj se podviza z odgovorom. Vsem je napisal v odgovor samo po en stavek, in sicer: »Napravite tako kot jaz!«

OBVESTILO

Mednarodni oddelek pri Zvezi študentov Jugoslavije obvešča študente in študentke, da se snuje klub prijateljev francoskega jezika. Klub bo imel nalogo gojiti francoski jezik in seznanjati študente s problemi iz francoske književnosti i. dr. Konverzacija bo v francoskem jeziku in bo pod strokovnim vodstvom lektorice francoskega jezika gospe Jerasove. Datum ustanovnega sestanka bo objavljen v prihodnji številki »Tribune« in na oglasnih deskah po fakultetah.

AKADEMSKI ŠPORTNI KLUB

PRIREJA

VSAKO NEDELJO OB 20. URI

PLES

V KAZINI

KONGRESNI TRG

* * * * * * * * * * *

TRIBUNA, list ljubljanskih študentov. Izdaja Zveza študentov Jugoslavije. Urejuje uredniški odbor, zanj: Miloš Mikeln. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Kongresni trg 11/I. Tekoči račun pri KB 601-90332-24. Cena izvoda 10 dinarjev, letna naročnina 120 dinarjev. Rokopisov ne vračamo. — Rotacijski tisk Tiskarne Toneta Tomšiča, Ljubljana.

Uničevanje komarjev z radijskimi sprejemniki

Zanimivi poizkusi ameriškega inženirja dr. Kahna

Domači radijski sprejemnik bo lahko postal učinkovito orožje proti komarjevi nadlegi, če se bodo dali poskusi dr. Mortena C. Kahna praktično uporabiti.

Dr. Kahn, ki vodi oddelek za parazitologijo pri Cornell Medical College v New Yorku, se trudi že več let, da bi odkril znanstveno metodo za uničevanje komarjev. Uganil je, da mu bo radio zaveznik, ko je odkril, da komarji oddajajo še nek drug zvok poleg znanega brenčanja s krili. Še več — dognal je, da so zvoki samcev in samic razlikujejo in da samičji glas privabi svoje »slabše polovice« iz velikih daljav.

Raziskovanje komarjevih navad je privedlo do nenavadnega načina, s katerim se bo dalo iztrebiti ta mrčes. Učenjak je opazil, da hočejo samci prileteti do samic čim bliže je mogoče. To dognanje je takoj uporabil. Kletke, v katerih so bile samice, je postavil različno daleč od samcev. Zvijača je sijajno uspela; samci so v rojih leteli h kletkam.

Da bi odkril »zakaj« tega pojava, je anatomsko preiskal komarje in res videl, da so tipalnice samcev zelo, samic pa redko dlakave. Z znanstveno bistroumnostjo je sklepal, da delujejo gosto poraščene tipalnice samcev kot sprejemniški mehanizem za zvočne tresljaje, ki jih oddajajo samice.

Ostalo je vprašanje, ali nastajajo ti tresljaji drugače kot brenčanje s krili. Dr. Kahn je postavil mikrofon v sobo, ki je bila za zvok neprodušno zaprta in polna komarjev. Zaprepaščen je bil od hrupa, ki se je razlegal iz zvočnika.

Po tem odkritju je nadaljeval poskus samo z eno samico v zaprti sobi. Ko je pričela brenčati, je dr. Kahn posnel zvok na magnetofonski trak. V naslednjem je preizkusil svojo teorijo. Odprl je v laboratoriju škatlo s komarji samci, ki so pričeli leteti brez cilja sem in tja, toda ko se je zaslišal glas, posnet na magnetofonski trak, so se vsi zagnali proti zvočniku.

Poskuse je nadalje še bolj proučil. Najnižje uglašen samičin glas je najbolj učinkovito privabljal samce. Toda, čeprav je močan zvočnik oddajal ob drugi priliki samčevo brenčanje, niso priletele samice. Dr. Kahn misli, da to ni dosti pomembno za praktično nadzorstvo nad komarji, ker če so vsi samci v nekem predelu iztrebljeni, je malo verjetno, da bi samice legle rodovitna jajčeca. Drugo je odkritje, da se ženitveni klici različnih vrst komarjev ločijo, kar seveda zahteva številne posnetke samičjih glasov. Toda dr. Kahn meni, da se bo dala tudi ta težava odstraniti.

Kako zveni komarjev »ljubezenski klic«? Zelo ojačan se da opisati kot hrup, ki ga slišimo, ko se velikanska motorna žaga zažre v trdo deblo, poleg naj pa še rjove kakih sto siren za zračni napad. Radijska tehnika lahko prenaredi komarjevo brenčanje tako, da je za človeško uho oglušujoče, za komarje pa usodno.

Dr. Kahn je pojačil ta komarjev klic bilijonkrat in ga oddajal v nekem močvirju na Cubi, ki je poznano po tem, da se tam razvijajo komarji, ki prenašajo malarijo. Rezultati so bili zelo zadovoljivi. Privabil je komarje iz okrožja ene milje in vsi so poginili od elektrike visoke napetosti. Pripravo sestavljajo velik zvočnik, magnetofonska plošča z avtomatičnim neprestanim vrtilom in električna rešetka z napetostjo 10.000 V, ki služi za podlago, na kateri komarji zborujejo.

Opogumljen od izsledkov v sedanjosti, misli dr. Kahn, da se bo dala izdelati oprema in način za domačo uporabo. Upa tudi, da se bo dal opremiti vsak domač radijski sprejemnik z električno rešetko, ki bo obdajala zvočnik in bo imela zadostno silo, da bo usmrtila zaljubljene komarje.

Profesorji za zakonske »odnose«

Zgledu profesorjev za »zakonske odnose«, ki deluje na univerzah v ZDA, je nedavno sledil tudi Andre Maurois, član Academie Française. Bral je namreč najprej v radiu, nato pa še v knjigi izdal »Kratek tečaj o zakonski sreči«. V tej knjigi prikazuje dva zakonca v mnogih, v življenju večkrat nastopajočih situacijah. Na tem primeru pokaže, kako se poročeni ljudje ne smejo obnašati in kako se da premostiti marsikatero težavo. Največjo zapreko za srečo v zakonu vidi Andre Maurois v zahtevah obeh partnerjev. Te lahko dovedejo do trajnega nerazumevanja in prepirov, če jih pravočasno ne zadovoljimo ali odstranimo.

Jean Duche si je izbral drugo pot, da nazorno pokaže bralcem nešteto tistih malih nevšečnosti, »zbodov z iglico«, ki jih poročen človek dnevno prizadeja svojemu partnerju. Napisal je namreč humorističen roman z naslovom »On in ona«. Junak tega romana se tako hitro navadi na svojo ženo, tako je zavzet s svojim delom, da končno ne najde niti toliko časa več, da bi ji povedal, da jo ljubi. Skoraj bi iz komedije nastala drama. Toda ta moderni zakonski par je našel učinkovito sredstvo, da odstrani vse neprijetnosti in nevarnosti:

Najtanjši papir na svetu

V laboratorijih neke ameriške tovarne za električne naprave so izdelali papir, ki velja kot najtanjši na svetu. Novi papir je 15-krat tanjši kot časopisni papir ali 17-krat tanjši kot človeški las. 5000 kosov tega papirja je debelo le 25 mm. Papir je iz istega materiala kot vsak drug papir, le tehnološki proces je nekoliko drugačen. Uporablja se za izolacije.

Milo iz kave

Neki tovarnar iz New Yorka je pred nedavnim začel izdelovati milo iz kave. V ta namen kupuje najslabšo vrsto kave po smešno nizkih cenah. Kakšen je tehnološki proces še ni znano. Milo je odlično in ne diši niti po milu niti po kavi.

MED ŠTUDENTI ŠPORTNIKI

»Vsi časopisi poročajo o fizkulturi, le »Tribuna« ne. Kaj so v uredništvu sami dedni sovražniki fizkulture?«

»Kje pa! Le na univerzi se v športu toliko zgodi, da ni kaj poročati...«

Ko ležijo pri nas še veliki kupi snega, pa v južnih predelih naše države že imajo pomlad. Na sliki: zagrebške študentke se spet lahko učijo na priljubljeni način — na klopici v parku.

Zakriti moški

V Orientu je navadno ženska zakrita in le moški lahko nastavljajo svoje obraze soncu. A povsod so izjeme. Neko taureško pleme v Sahari ima zakrite moške in žena nikoli ne vidi obraza svojega moža, celo v šotoru ne.

Mesto, ki je svoje ime dobilo po pomoti

Odkod ime Rio de Janeiro, saj tam ni nobene reke? Španci so kraj odkrili leta 1562 in mu dali ime »San Sebastian de Rio de Janeiro«. Menili so, da je široki zaliv izliv kake reke. To »predvideno« reko so imenovali »Rio de Janeiro« t. j. januarska reka, ker so pripluli tja prvega januarja.

Nov šport v Britaniji

Britanski časopisi poročajo o novem športu, ki se vedno bolj širi. Zanj je značilno, da ga goje samo mladi gentlemeni (navadno v spremstvu mladih dam), v vlakih, med vožnjo in samo ponoči. Čudne okoliščine!? Inspiracijo za nov šport jim je dal slavni princip, »da je v vojni in ljubezni vse dovoljeno«. Vsa umetnost novega športa je v tem: žarnico v kupeju je treba sneti in vreči skozi okno. Strogo prepovedano je žarnico shraniti! Železniška uprava stoji pred resnim problemom, saj gre tako nad 2000 žarnic mesečno v nič. Mobilizirana železniška policija je brez moči, saj se športnik vedno krije v temi, so pa tudi druge ovire. Po zakonu je prepovedano ovirati kakršenkoli šport pri njegovem udejstvovanju in širjenju. Kako naj rešijo vprašanje na miren način? Ali naj zgrade ob progah mreže, v katere bi se lovile izmetane žarnice in se tako ne bi razbile? Ali naj izdelajo žarnice, ki se pri padcu ne razbijejo? Skoraj najbolje bi bilo, da uvedejo v vsakem vagonu tudi kupe za mlade pare — brez luči (podobno kot kupe za nekadilce, za matere z otroki itd.). Vsa stvar izgleda smešna — saj tudi je — vendar Angleži imajo vedno čas, da se ukvarjajo s takimi »problemčki«.

Leo Maduschka:

Koča spominov

Leo Maduschka je bil rojen 24. julija 1908 v Münchnu. Tu je študiral gimnazijo, kasneje nemško jezikoslovje, literaturo in filozofijo ter zgodovino umetnosti na univerzi. Študij je nadaljeval na Dunaju; v zimskem semestru 1932 je promoviral za doktorja filozofije z najboljšo oceno.

V gore je zahajal Maduschka že od leta 1921, torej od svojega trinajstega leta dalje. Vendar je plezal težje smeri po letu 1926. Leta 1931 je postal načelnik Plezalne sekcije münchenskih alpinistov (AAVM); 4. septembra 1932 je umrl od izčrpanosti gorniške smrti sredi neurja in viharja v smeri Comici—Benedetti v steni Civette. V zadnjih trenutkih mu je stal ob strani tovariš Martl Pfeiffer, ki se je živ rešil iz stene.

O gorah je pričel Maduschka pisati in pesniti zelo zgodaj. Leta 1924 je spesnil zelo znano pesem »Smrt v steni«, ki je slutnja lastne smrti. Čeprav je bil v planinskem slovstvu že precej znano ime, je vendar šele knjiga »Junger Mensch im Gebirg«, ki je izšla po njegovi smrti leta 1936 in ki obsega vso njegovo gorniško žetev v celoti, prikazala njegovo delo ter ponesla njegovo ime preko meja domovine. Danes je Maduschka evropsko znano ime, ustanavljajo se literarni krožki z njegovim imenom in cela šola pisunov ustvarja pod njegovim vplivom ter skuša posnemati njegov svojstveni slog. Maduschka je danes že nekak klasik planinskega slovstva ter je vsekakor eden izmed zelo redkih pisateljev o gorah, ki ima resnično umetniško moč ustvarjanja. Pri Slovencih je njegov vpliv viden šele po zadnji vojni; težnjo, posnemati njegov slog, moremo opaziti tudi pri nas. V prevodu se nam Maduschka prvič predstavlja.

Na srce mi je prirasla naša mala kočica, gori na sedlu Scharnitz. Majhna rjava kocka na zelenem jeziku je, samotna in zapuščena, a zato mi je še ljubša v tem mogočnem in edinstveno lepem okolju. Koča spominov se imenuje: na zunanji steni je pribita lesena tabla in na njej so imena 26 članov Akademske plezalne sekcije, ki so padli v svetovni vojni. Majhen prostor znotraj je zelo čeden in udoben; ura tiktaka, slike te pozdravljajo s sten in majhen štedilnik v sredi sobice prede, ko ga zakuriš, lagodno kakor star maček. Na masivni leseni mizi leži vpisna knjiga. Prelistajmo jo malo.

Tu je vpis maja 1927; G. Kraus in L. Maduschka, direktna južna stena Scharnitzspitze. Nič drugega, a vendar sva takrat prebila vrsto nepozabnih dni tam gori, jaz prvikrat. Bilo nama je 18 let, za nama 9 let šole, okoli naju pa so se vrstile najlepše gore in stene: ali je treba še povedati, kako sva se počutila? Vsaka minuta, vsaka najmanjša faza najinega nevezanega, prostega življenja se nama je zdela izredno dragocena in lepa. Žal je ležalo okoli koče še dosti snega. Nekega dne nisva več strpela, gazila sva proti podvznožju rdečkasto rumene in gladke južne stene Scharnitza ter sva vstopila. Vzpon je bil najin praznik — grenak je bil le sestop v plezalnikih po še globoko zasneženem vzhodnem grebenu. Zvečer bi morala biti pravzaprav zopet v Münchnu; v Garmischu pa nama je ušel vlak za nekaj minut. Pa sva se splazila na kolodvor, poiskala sva najlepši voz in sva prespala noč kar udobno.

Eno leto kasneje, junija 1928 sem se drugič vpisal: H. Hartmann, L. M., južna stena Schüsselkarspitze. Pod nama je vpis najinih tovarišev in teman, težak stavek; tako se je zgodilo — Sredi velike stene smo. Tovariš in jaz stojiva pred nihalno prečko; odločilno mesto, osemmetrska stena, je že za nama — toda to, kar se kaže pred nama kot nadaljni vzpon, je celo za skale vajeno oko neverjetno. Potem sva obesila vrv v klin — malo trda odločitev in odbijem se, viseč v vrvnem sedežu s stojišča, odletim v zrak, sem metre oddaljen od stene, pod mano ni drugega kot zrak. Na oni strani grabim po prijemu, ki ga ni, ne ujamem ničesar, odletim nazaj in pristanem v rokah tovariša. To se nekajkrat ponovi, potem ugotovim, da sem prenizko, zaniham višje in sem že na drugi strani; to je mesto, ki zapusti plezalcu vtis, kakor malo drugih v skali.

Precej časa mine, preden pride za nama naveza najinih treh prijateljev; medtem greva dalje; sledi nekaj težkih prečk čez plošče; na mestu, kjer se spustiš v vrsto kamionov, počakava. In potem se je zgodilo tisto grozno. Slišiva šum plezanja, vsak hip mora zaviti prvi najinih tovarišev okoli raza. Nenadoma odjekne strahoten krik, vidiva telo, ki pade iz stene, vrv se pretrga pri vponki in Peter Hardegg pade v smrt.

Lahko smrt je storil, rektno pod mestom padca se vpogne stena daleč navznoter — 200 metrov nižje je grušč.

Bivak, ki zdaj sledi, je zelo hud. Mrazi nas, ko visimo na majhnem prostorčku, privezani na precej klinov in z eno samo pretresljivo mislijo v možganih.

Naslednjega dne opoldne, po več kakor trideseturni odsotnosti stopimo zopet v našo malo kočico. Stopimo — štirje.

Nekaj dni kasneje stojimo na malem gorskem pokopališču v Leutaschu in polagamo vence na svež grob...

In zopet so minila tri leta, preden sem spet prišel v kočico. Koča spominov; beseda ima sedaj globlji in temnejši zvok; kakor nekoč je šumela voda za čaj na majhnem štedilniku, ura je tiktakala, govorili smo o gorah in o plezanju. V poltemi ene hišnih sten pa je visela majhna fotografija: Peter Hardegg na svoji zadnji poti v gorah, posneli so ga tik pred njegovo zadnjo nihalno prečko v južni steni Schüsselkarspitze.

Naslednje jutro je prineslo mrzlo in mokro vreme. Kljub temu smo mogli zapisati popoldne v knjigo vzponov: južna stena Scharnitspitze.

In potem je prišel še en dan spominov. Jeseni je bilo, v oktobru, dan poln sladkega čara že preminjajočega leta, ko sem drugič visel v ploščah južne stene Schüsselkarspitze. Sonce v polni moči, daljave so se odpirale, na jugu so se bleščala zasnežena gorovja in k temu še topla, bela in kakor kost trdna kala. Telo se steza in krči v napetosti in popuščanju gibanja pri plezanju, vrv polzi in vponke se bleskečejo — bile so edinstveno lepe ure, v katerih se je družilo opravilo dneva, misli in tisti: bilo je... v svetlotemno harmonijo.

V vpisni knjigi pa je stalo, ko sva se naslednjega dne poslavljala: južna stena Schüsselkarspitze, L. M., Martl Pfeffer. Ko sva potem potovala skozi Leutaschko dolino proti Mittenwaldu — v zadnji toploti poznega oktobra so goreli gozdovi — sva zaslutila, da je bil to v letošnjem letu najin zadnji vzpon v sončni skali. In tako je tudi bilo: ko sva malo kasneje zopet prišla v gore, so ležali Kaiserji za Vse svete že v globokem snegu; plezalnike in kline sva pustila doma — na steni koče Gaudeamus pa so slonele najine rjave smuči iz hikoryjevega lesa...

(Iz knjige »Junger Mensch im Gebirg«, prevedel ter uvodno opazko napisal J. Blažej.)

PO UNIVERZAH SVETA

ANGLIJA

V tem mesecu bo obiskala Anglijo delegacija kitajskih študentov, ki si bo v treh tednih bivanja na Angleškem ogledala vrsto univerz in collegeov. Angleška nacionalna študentska unija smatra ta obisk iz komunistične Kitajske za lepo priložnost, da naveže stike tudi s kitajskimi študenti.

*

Med novoletnimi počitnicami si je prostovoljno nakopalo nahod 30 angleških študentov. Kot nagrado za to so dobili od Zavoda za raziskovanje nahoda v Salisbury po 3 šilinge na dan.

FRANCIJA

Študijska grupa Republikanske Lige je protestirala proti dejavnosti IUS (International Union of Students — Mednarodna študentska zveza), ki je postala organ sovjetske propagande. Francoski študentski časopis »Etude et Action« pravi v zvezi s tem: »Imamo zakone, ki varujejo demokratično državo pred mahinacijami političnih organizacij, ki so v službi neke tuje sile. Čas je, da se delovanje IUS z zakonom prepove.«

*

Da bi podprli svoje zahteve po »presalaires« (neke vrste podpora študentom), so pariški študentje 13. decembra 1951 demonstrirali na Sorbonni. Istočasno so delegacije študentov predale svoje zahteve francoski skupščini in zastopnikom različnih strank.

Francoska nacionalna študentska unija bo posredovala med vlado in študenti; ker je vlada ponovno odbila »presalaires«.

NEMČIJA

V Hamburgu nameravajo ustanoviti evropski College, ki naj bi med študenti in ostalim prebivalstvom širil idejo združene Evrope in budil zanimanje za politično in kulturno dejavnost. Načrt za to ustanovo so izdelali docenti Hamburške univerze. Okrog 60 študentov vseh narodnosti bi naj stanovalo v kolegiju, ki ga bo vodil ordinarij univerze. Zgraditev in oprema kolegija bi veljala približno 450.000 nemških mark.

*

Z zanimivo razsodbo se bo te dni ukvarjalo Vrhovno sodišče Zahodne Nemčije. Državni pravdnik se je namreč pritožil proti oprostitvi študenta medicine Wilfrieda von Studnitz, ki je bil po § 205 nemškega kazenskega zakonika obdolžen dvoboja s smrtno nevarnim orožjem. Državni pravdnik predlaga za obtoženca trdnjavski zapor 6 mesecev. Nižje sodišče ga je sicer oprostilo, vendar je sodnik izjavil, da s tem ni rečeno, da slučaj ne spada pred disciplinsko sodišče. Po pritožbi državnega pravdnika pa se bo z zadevo moralo ukvarjati Vrhovno sodišče.

*

V sovjetski coni Nemčije je bilo v času od 10. XI do 10. XII. 1951 aretiranih šestnajst študentov. V istem času je prebežalo na zapadno-nemške univerze 17 študentov.

Zapadna Nemčija: S pričetkom letnega semestra nameravajo otvoriti v zapadnem sektorju Berlina večerno univerzo. Namen univerze je omogočiti študij študentom, ki so v službenem razmerju in ljudem, ki nimajo potrebne mature, dati kot slušateljem-gostom možnost izobrazbe, samo da ti ne morejo polagati izpitov.

V Bonnu je pri volitvah novega vodstva AStA doseglo burševstvo zopet popolno premoč. Dve tretjini novih članov vodstva AStA so burševci. Kam vodi to?

Na razpravi pred sodiščem v Göttingenu je na razpravi proti študentom, ki so bili obdolženi, da so se bojevali z ostrimi repiri, samo eden obdolženih priznal, da je v treh primerih »aktivno sodeloval« v boju z ostro menzuro. Sodišče mora sedaj odločiti, ali se smatrajo ostri rapirji za smrtno nevarno orožje.

Vzhodna Nemčija: Po volitvah novega rektorja medicinske fakultete v Jeni je novoizvoljeni rektor prof. Hämel povabil študente, ki so mu priredili podoknico v krčmi, kjer so potem prepevali stare burševske pesmi in z istim programom potem tudi priredili meščanom budnico sredi noči. Tudi v vzhodni coni smatrajo obuditev starega burševstva kot primerno sredstvo za »moralni« dvig nemških študentov.

Prvi kongres Zveze študentov Jugoslavije je popolnoma uspel

JE DEJAL SEKRETAR CK LMJ TOVARIŠ NEORIČIČ V ZAKLJUČNI BESEDI

Zatem je tovariš Milorad Pešič detaljneje govoril o napakah v študijskih načrtih in še vse preveč administrativnem načinu reševanja takih problemov. Navajal je konkretne primere s posameznih fakultet iz posameznih univerzitetnih centrov.

Govoreč o pomoči države je Pešič naglasil, da so dobili naši študentje iz državnega proračuna 213 milijonov dinarjev, poleg tega pa še okrog 25.000 študentov dobiva otroške doklade v skupnem znesku okrog 900 milijonov dinarjev letno. Razen teh je navedel še mnoge druge številke o domovih in menzah ter ostalih gospodarskih in socialnih vprašanjih študentov, ki dokazuje veliko skrb za to plat študentskega življenja.

Na koncu je Pešič govoril še o mednarodnih zvezah Zveze študentov Jugoslavije. Med drugim je poudaril, da so te zveze vse boljše in širše, kar bo imelo za posledico tudi živahnejše izmenjavanje naših in inozemskih študentov.

Kongres je nadaljeval svoje delo popoldne z diskusijo o vprašanjih, obravnavanih v referatu tovariša Pešiča. Kmalu ob začetku diskusije so kongres v imenu študentov svojih držav pozdravili Jean Sarvonat, predsednik francoske študentske unije, Gunther Kirchstein, podpredsednik nemške in Friedrich Eiger, generalni tajnik avstrijske študentske unije. S posebnim navdušenjem so delegati sprejeli besede predsednika francoske unije, ki je po prisrčnem pozdravu dejal med drugim tudi to, da je francoska nacionalna študentska unija sprejela sklep, da ne sodeluje na nobenem mednarodnem študentskem srečanju ali sestanku IUS-a (Mednarodna študentska unija), s katerega bi že vnaprej bili izključeni jugoslovanski tovariši.

Na koncu diskusije je kongres sestavil komisije, ki naj bi izdelale in predlagale kongresu zaključke o nekaterih važnih vprašanjih. Komisije so obravnavale sledeča področja: politično ideološka, študijska, ekonomsko socialna vprašanja in vprašanja družbenega življenja in mednarodnih zvez študentov.

RESOLUCIJE, KI JIH JE SPREJEL KONGRES

Delegati so drugi dan kongresa delali v petih zgoraj naštetih komisijah, kjer so na podlagi detaljnih analiz, pripravljenih podatkov in daljših diskusij izdelali resolucije, ki so jih popoldne komisije predložile kongresu. Prinašamo najbistvenejše odstavke iz teh resolucij.

Vse življenje na univerzah in visokih šolah mora prevevati duh politične aktivnosti s tem, da bomo organizirali v združenjih vsakodnevno politično delo, razlagali vsa vprašanja notranje in zunanje politike naše države in jih povezovali s posebnimi pogoji na univerzah ter visokih šolah.

S tem, da bomo razvijali tako raznovrstno in politično delo, bomo omogočili, da vsi člani Zveze študentov aktivno sodelujejo pri reševanju raznih problemov naše socialistične graditve.

Študentska združenja morajo posvetiti vso pozornost razlaganju ukrepov, ki so usmerjeni k poglabljanju in utrjevanju naše socialistične demokracije, k debirokratizaciji vseh oblik našega družbenega življenja — uvajanju novega gospodarskega in finančnega sistema, socialistični preobrazbi vasi itd. Združenja morajo neprestano skrbeti za pravilen politični vpliv raznih organizacij, v katerih delajo študentje in za ideološko politično vzgojo študentov.

Delo moramo organizirat, tako, da bodo študentje, ki bodo odšli z univerze, poznali vsaj osnovne poglede materialistične teorije, kar jim bo omogočilo, da bodo lahko pravilno pristopali k pojavom v družbenem življenju in v službi. Za dosego tega cilja moramo v debatnih klubih, v diskusijah in na predavanjih organizirati osvajanje teoretičnih postavk. Pri tem je treba paziti na pravilno izbiro materiala in kvalitetno obdelavo.

Kongres Zveze študentov je ugotovil, da je pouk na univerzah in visokih šolah v celoti vzeto pravilno usmerjen k dosegi določenega cilja in da je v tem pogledu študentska organizacija mnogo dosegla. Toda kongres je ugotovil tudi mnoge napake in zato sprejel sledeče zaključke:

Združenja Zveze študentov morajo kot osnovna študentska organizacija na fakulteti organizirati diskusije in na osnovi mnenj vseh študentov predložiti konkretne predloge fakultetnemu svetu. V vprašanjih izpopolnitve pouka je sodelovanje profesorjev in študentov neobhodno potrebno, prav tako pa je treba skrbeti, da mnenja profesorjev in študentov z ozirom na njihov skupni cilj niso nasprotna; nasprotna so namreč lahko le mnenja onih, ki v resnici žele napredek pouka na visokih šolah in tistih, ki s svojim delom skušajo zavirati razvoj naše znanosti.

Na osnovi diskusije v komisijah kongres posebej poudarja, da je celotno delovanje študentskih združenj sestavni del političnega dela med študenti. Cilj združenj in raznih študentskih kulturnih (izkulturnih in drugih društev je, da vzgoje takega mladega intelektualca, v katerem se bodo razvijale moralne in estetske kvalitete našega socialističnega človeka. V delo društev je treba vključiti vse študente z mislijo, da so nam potrebni razen temeljitih strokovnjakov še vsestransko izobraženi kadri, ki bodo imeli pravilen odnos do vse kulturne problematike, ki bodo sposobni izpolnjevati vse naloge v izgradnji in obrambi naše domovine.

Povečati je treba sodelovanje študentov v splošnem družbenem in kulturnem življenju in pri tem paziti na to, da študentje nudijo pomoč delovnim kolektivom v tovarnah in zadrugam na vasi.

Da bi mogli v delu združenj doseči večje uspehe je treba razširjati in poglabljati zveze med posameznimi univerzitetnimi centri s kolektivnimi in posameznimi obiski in izmenjavo izkušenj.

V resoluciji o mednarodnem sodelovanju je kongres odločil, da je treba vzpostaviti zveze z vsemi naprednimi študentskimi organizacijami v svetu, posebej še z onimi izvenevropskih držav in jim predložiti konkretne načrte sodelovanja. Kongres naroča Centralnemu odboru, da sodeluje z raznimi mednarodnimi študenskimi organizacijami, kot so Mednarodni koordinacijski sekretarijat, Mednarodna organizacija za izmenjavo študentov za tehniške prakse (LAESTE) in drugimi kot tudi z UNESCO-m v vseh vprašanjih, ki so v zvezi s potrebami študentov.

Kongres je sprejel resolucijo o strokovnem študiju, v kateri je med drugim rečeno, da je treba posebno pozornost posvetiti režimu študija. Režim študija naj omogoči svobodnejši način študiranja. Prav tako je za dvig pouka in povečanje kvalitete izobrazbe treba odstraniti razne administrativne ukrepe.

Da se čim pravilneje rešuje vprašanje materialnih možnosti študentov naj odbori združenj stopijo v tesne stike s Sveti za prosveto in kulturo kot tudi podjetji in ustanovami, ki samostojno dajejo štipendije.

Ker do sedaj še ni odredbe o enotnem socialnem zavarovanju študentov naj univerzitetni centri preko Glavnega odbora ZSJ predložijo ministrstvu za znanost in kulturo vlade FLRJ svoje predloge, da bi lahko čim prej izšla enotna odredba o zdravstveni zaščiti študentov.

DISKUSIJA O STATUTU

V teku popoldneva so delegati diskutirali tudi o predlogu Statuta, ki ga je izdelala statutarna komisija. Med drugimi so dalje obravnavali tudi vprašanje ali naj ima Centralni odbor ZSJ samo koordinacijsko vlogo, ali naj bo vodeče telo. Iz diskusije je bilo videti, da je bilo to principielno vprašanje rešeno v prid demokratičnega načina vodenja organizacije in, kar je posebno važno, da bo težišče dela Zveze študentov na fakultetnih študentskih organizacijah, to je na združenjih, ki imajo zelo veliko samostojnost, obenem pa tudi zelo veliko odgovornost.

Po glasovanju o posameznih točkah in dodatnih predlogih je bil sprejet nov Statut Zveze študentov Jugoslavije.

Zadnja točka dnevnega reda kongresa so bile volitve novega Centralnega odbora in nadzorne komisije. Delegati so soglasno izvolili listo, ki jo je predlagala kandidacijska komisija.

Na zahtevo delegatov je z burnim ploskanjem pozdravljen ob zaključku kongresa stopil na govorniško tribuno Mitijan Neoričič, sekretar Centralnega komiteta Ljudske mladine Jugoslavije, ki je zaključil svoj govor s temi besedami:

»Prvi kongres Zveze študentov Jugoslavije je popolnoma uspel. Želeli bi vsem študentom v svetu, da imajo tako enotnost, kot jo imamo mi.«

Na kongresu je bil izvoljen nov Centralni odbor Zveze študentov Jugoslavije, ki ga sestavlja 47 članov iz vseh univerzitetnih centrov FLRJ ter petčlanska nadzorna komisija. Z naše univerze je v nadzorni komisiji tovariš Poljanšek Miloš, filozof, v Centralnem odboru pa so naslednji študentje ljubljanske univerze:

Vičar Franc, metalurgija
Kranjc Stanka, medicina
Lipužič Boris, prir. mat.
Mikuž Vlado, pravo
Mikoš Boris, gradbena
Mlakar Milan, medicina
Ščuka Zorko, medicina
Saksida Stane, filozofska
Rode Vitja, elektro.

Za predsednika novega Centralnega odbora je bil soglasno izvoljen do sedanji predsednik tovariš Milorad Pešič iz Beograda.

PO UNIVERZAH SVETA

HOLANDSKA

Za trideset odstotkov se je zmanjšalo število novo imetrikuliranih študentov v letu 1951 napram 1950.

*

Predsednik holanske Spodnje zbornice je prepustil prostore holandskega parlamenta študentom Leydenske univerze za parlamentarno zborovanje, ki ga je vodil sam. Obravnavali so zakonske predloge, ki jih je pozneje obravnavala tudi Spodnja zbornica. Na tribunah je spremljalo delo svojih kolegov na poslanskih sedežih veliko število študentov.

Na ta način hočejo dati študentom čim več možnosti za politično izobraževanje. Smatrajo, da je poskus popolnoma uspel.

NORVEŠKA

Za novo študentsko mesto v Oslu so dobili norveški študentje od različnih norveških mest preko milijon norveških kron (140.000 dol.).

ITALIJA

Univerza v Florenci prireja tečaje za inozemce iz italijanskega jezika, literature, zgodovine, zgodovine glasbe, umetnostne zgodovine, o Danteju, o toskanski kulturi, filmu, risanju in klasičnem plesu ter zgodovini prava. Tečaji bodo od 15. III. do 15. VI 1952, od 15. VII. do 31. VIII 1952 od 25. IX. do 10. XII 1952 in od 15. XI. 1952 do 15. II. 1953. Oskrbo dobe udeleženci privatno, v domovih ali pa v hotelih (od 2 dolarja navzgor dnevno). Pristojbina za udeležbo na tečaju znaša približno 25 dolarjev. Prijave sprejema Centro di Cultura per Stranieri, Univerza v Florenci, Via S. Gallo, 25 A, Florence, Italija.

AVSTRIJA

Zveza socialističnih študentov Avstrije je protestirala v imenu vseh naprednih in demokratičnih študentov Avstrije proti obsodbam španskih sindikalistov in socialistov. Zveza zahteva takojšen preklic obsodb in pravilen sodni postopek v svojem telegramu, ki ga je poslala španskemu pravosodnemu ministru.

*

»Innsbrucker Studentenhaus« (Insbruški študentski dom) je imenoval rektor univerze v Innsbrucku, Dr. Reut-Nicolussi projekt, ki ga je predložil javnosti. V domu bo čez 100 sob za domače in inozemske obiskovalce univerze v Innsbrucku. Dom bo zgradila in upravljala posebna družba.

POSARJE

216 študentov je delalo v posarskih rudnikih v času od 16. VII. do 31. X. 1951, od tega 112 v uradih in laboratorijih, 104 pa kot delavci v jamah.

ŠVEDSKA

Na Švedskem dopuste letno največ 260 študentov k študiju medicine. V letnem semestru 1951 je bilo prijavljenih 240, v zimskem za celo 305.

ŠVICA

31 odstotkov vseh švicarskih študentov izhaja iz uradniških krogov, čeprav je teh le 9 % celotnega prebivalstva. Približno 500 od 17.000 švicarskih študentov izvira od staršev, ki imata oba akademsko izobrazbo.

EGIPT

Vse tri egiptske državne univerze, islamska centralna teološka visoka šola, univerza El Azhar in vse visoke šole so do nadaljnjega zaprte.

TURČIJA

Turška narodna skupščina bo obravnavala zakonski predlog o ustanovitvi »Študentske banke«. Gre za »akontacijsko banko«, ki bo revnim študentom s posojili omogočila nadaljevanje in dovršitev študija.

ZDRUŽENE DRŽAVE

Nacionalna študentska unija ZDA poroča, da več kot polovica ameriških študentov ne more študirati, ne da bi pri tem imeli še neko drugo zaposlitev, da si zaslužijo sredstva za študij. Razen tega je bilo v enem četrtletju 75.000 študentom podeljenih 11 milijonov dolarjev štipendij.

*

Vse, ki bi si radi dopisovali z ameriškimi študenti obveščamo, naj se obrnejo na USNSA Subcomission office, Box 155, Student Center, Wayne University, Detroit, Michigan, USA.

*

Na univerzah v ZDA študira približno 30.000 inozemskih študentov. Največ je Kanadčanov, na drugem mestu je Kitajska in na tretjem Nemčija.

VENEZUELA

Venezuelska vlada je za nedoločen čas zaprla univerzo v Caracas. To je storila kot odgovor na štrajk, s katerim so študentje protestirali proti zmanjšanju postavke za vzgojo v državnem proračunu.

O študiju na Danskem

(Za »Tribuno« napisal Erik Høg, student prirodoslovno-matematične fakultete kopenhagenske univerze.)

Danska ima dve univerzi, v Kopenhagenu in v Aarhusu. Prva je bila ustanovljena koncem petnajstega stoletja, medtem ko univerza v Aarhusu šele 20 let vrši svoje kulturno poslanstvo.

Današnja univerza v danskem glavnem mestu je bila ob svoji ustanovitvi duhovniška šola kot večina univerz v tej dobi. Obstojala je le pravna, medicinska in filozofska fakulteta; vse pod okriljem teološke fakultete. Šele v prvi polovici osemnajstega stoletja so ustanovili več samostojnih fakultet in leta 1850 se je prirodoslovno-matematična fakulteta ločila od filozofske. Takrat so študirali samo moški, šele od leta 1875 dalje lahko študirajo tudi ženske. Takrat je bilo število študentov majhno, navadno ne nad 200. Sedaj je na univerzi v Kopenhagenu okrog 6000 študentov v Aarhusu pa nekaj nad 1000. Četrtina vseh so študentke.

Življenjski pogoji študentov

Danski študentje uživajo precej ugodnosti, saj je študij skoraj brezplačen. Plačajo le za izpite in za tečaje pred njimi, če so potrebni. Največ izdatkov imajo vsekakor študentje prava, ki obiskujejo posebne dopolnilne tečaje, ki jih je treba posebej plačati. Kar se tiče mojih izdatkov, ti ne presegajo letno 50 kron. Sem seveda niso všteti izdatki za knjige in ostali stroški v zvezi s študijem. Torej: kako priti do denarja?

V prejšnjih časih je bilo precej štipendij; večina študentov je dobivala štipendije. Danes pa jih je izredno malo. Statistika je pokazala, da večino izdatkov plačajo starši ali pa študenti sami zaslužijo toliko, da se lahko popolnoma ali pa deloma preživljajo. Za študente, ki jih starši ne morejo vzdrževati, obstojajo štipendije, posojila in zaposlitve. Štipendije bi zadovoljile le potrebe 10—15% vseh študentov, zato se razdeljujejo tako, da delno vzdržujejo večji odstotek potrebnih študentov. Posojila dobe študentje v bankah; so pa ta posojila zelo draga, saj so obresti kar % . Obstoja tudi poseben fond, kjer revni študentje lahko dobe posojilo s polovičnimi obrestmi. Večina študentov krije svoje izdatke, ali vsaj del, z delom »po strani«. Statistika kaže, da je delno zaposlenih nad 70% vseh študentov na Danskem. Imajo tudi brezplačna ali pa zelo cenena stanovanja za študente, vendar nad 90% študentov stanuje doma ali pa v privatnih stanovanjih.

Študij na prirodoslovno-matematični sakulteti

Ta fakulteta obstoja le v Kopenhagenu, kjer se lahko študent usposobi za učitelja na gimnaziji ali pa za znanstveno delo. Študij (v obe smeri) traja pet do šest let.

Ta fakulteta ima dva oddelka. Na prvem oddelku lahko študiramo *matematiko, fiziko, kemijo* in *astronomijo*. V prvih dveh letih študirajo vse tri predmete; največ je matematike, najmanj pa astronomije. Oblika študija so predavanja, izpitov je malo. Po teh dveh letih, ko opravljajo vsi študentje posebne izpite, je študij svobodnejši (samostojno delo), vendar je še vedno mnogo predavanj.

Izpit, ki ga vsi študentje opravljajo po dveh letih študija, se imenuje *»predizpit«*, je zelo važen in izredno težak. Navadno ga napravi le 20% študentov in nikdar več kot 25%. Po tem izpitu se študentje razdele v bodoče učitelje in v bodoče znanstvenike. Bodoči učitelji na gimnazijah dobe naslov stud(iosus) mag(isterii) in si izberejo enega od prej omenjenih predmetov za specializacijo. Po enem letu študija opravljajo izpit iz tega predmeta in po dveh ali treh letih takoimenovani »službeni izpit«. Po tem izpitu dobe naslov cand. mag. in če je kakšno mesto na gimnaziji prosto, lahko že dobe zaposlitev.

Bodoči znanstveniki (stud. mag. scient.) si po predizpitu tudi izberejo predmet za specializacijo. Po nekaj letih opravlja stud. mag. scient. izpit (»magistrska konferenca«), ki pokaže, ali je študent sposoben delati resno na znanstvenem polju. Velika večina teh bodočih znanstvenikov opravlja še »službeni« izpit, da lahko kasneje tudi dobe zaposlitev na gimnazijah ali podobnih šolah.

Možnosti za službo so sedaj dokaj dobre, predvsem za cand. mag.-študente, medtem ko ostali težje dobe primerno zaposlitev. Plača, ki jo dobiva cand. mag., je 1,5—2 krat višja od plače delavca.

Na drugem oddelku prirodoslovno-matematične fakultete študirajo *zoologijo, botaniko, geologijo* in *geografijo*. Medtem ko v prvem oddelku izberemo le en predmet za specializacijo, moramo tu vzeti dva predmeta skupaj: zoologijo in geologijo ali geografijo in botaniko. Za službeni izpit na tem oddelku pa je treba študirati tudi fiziologijo in kulturno geografijo. Lahko pa delamo izpite tudi iz meteorologije in geodezije. Tudi za magistrsko konferenco se zahtevata dva predmeta, vendar mora izbiro potrditi fakulteta.

Toliko o univerzi. Inženirje vzgaja »Danmarks Tekniske Höjskole« (Danska tehnična visoka šola), imenovana tudi »politehnika«. Tu imajo v glavnem štiri smeri študija: kemijo, gradbeništvo, elektro in strojno. Na tej šoli študentje opravljajo mnogo praktičnega dela, največ pa bodoči inženirji kemije. Prvi del študija na tej šoli traja dve leti, drugi del (specializacija) pa 2—3 leta. Inženirji imajo večje možnosti za takojšnjo zaposlitev in tudi zaslužek je višji.

KULTURNA TRIBUNA

MEDNARODNI ŠTUDENTSKI FESTIVAL V LJUBLJANI

Po enem letu svojega obstoja stopa Zveza študentov Jugoslavije ljubljanske Univerze pred našo javnost s kulturno prireditvijo, ki ima mednarodni karakter. Zveza Študentov Jugoslavije ljubljanske Univerze prireja v začetku meseca aprila mednarodni študentski kulturni festival pod pokroviteljstvom rektorjev ljubljanske Univerze, vseh Visokih šol in Akademij. Namen festivala je, da se novo ustanovljena študentska organizacija afirmira pred našo domačo in tujo publiko. Študentje ljubljanske Univerze so bili že v preteklosti nositelji kulturnega, političnega in družabnega življenja in to svetlo tradicijo iz naše preteklosti hočejo študentje ljubljanske Univerze nadaljevati, gojiti in širiti in s tem nadaljevati tradicijo svojih prednikov.

V tem cilju so študentje ljubljanske Univerze povabili na festival študentske organizacije drugih držav, da bi na skupni prireditvi pokazali v plemenitem tekmovanju uspeh v delu na glasbenem, igralskem in plesnem polju. Na festival so povabljeni francoski, italijanski, švicarski, nemški, avstrijski, tržaški in koroški študentje. Iniciativa ljubljanskih študentov je bila v domovini in inozemstvu toplo pozdravljena in o prireditvi sami so že poročali inozemski študentski listi.

Iniciativni odbor je mislil, da bo prireditev že 15. marca, toda zaradi velike snežne katastrofe, ki je zadela Slovenijo, posebno pa še našo Primorsko, je organizacijski komite sklenil festival prestaviti na kasnejši datum.

Festival bo dne 4., 5. in 6. aprila t. l. v ljubljanski Filharmoniji in bo združen z velikim akademskim plesom pod pokroviteljstvom tov. ministra Borisa Ziherla.

Program bo zelo pester in bo v prvi vrsti imel solistične in skupinske nastope. Vsaka nastopajoča grupa bo v svojem programu izvajala klasična ali moderna dela svojih skladateljev in na ta način prikazala naši koncertni publiki dela francoskih, nemških, italijanskih in drugih avtorjev.

Do danes so prišle že številne prijave in sicer večje, kot se je predvidevalo. Zaradi težav smo bili prisiljeni reducirati število inozemskih prijavljencev. Samo Nemci so prijavili 12, a Francozi 8 slušateljev glasbenih, baletnih in dramatskih Akademij. Francozi so poleg solistov prijavili tudi folklorno grupo, ki nam bo prikazala plese južne Francije. Poleg Nemcev in Francozov so se prijavili tudi avstrijski študentje ter italijanski, dočim od Švicarjev še pričakujemo odgovora. V svojih pismih, ki jih je prejel organizacijski komite, izražajo študentske inozemske organizacije veliko zadovoljstvo in podčrtavajo, da se iz organizacije tega festivala vidi pripravljenost jugoslovanskih študentov za širjenje in poglabljanje mednarodnega študentskega sodelovanja. Sodelovalci festivala bodo gostje Zveze študentov Jugoslavije ljubljanske Univerze in kot spomin na te dni jim bodo naši študentje poklonili darila narodne umetnosti.

Poleg tujih sodelovalcev bodo izpolnili festivalski program tudi gojenci glasbene Akademije v Ljubljani, ki se že vneto pripravljajo na ta nastop. Povabili smo na festival tudi študente ostalih Akademij v Jugoslaviji. Nastopale bodo pa tudi folklorne skupine študentov zagrebške in beograjske Univerze.

Zveza študentov Jugoslavije ljubljanske Univerze upa, da bo s tem festivalom zadovoljila ljubljansko koncertno publiko in da bo Ljubljana postala za nekaj dni malo središče kulturnega mednarodnega študentskega življenja.

RAHLOČUTNEŽI V UMETNOSTI

Pred kratkim se je v Parizu pojavila nova umetnostna struja, ki nosi ime »pianizem« (umetnost tihega, rahlega). Ustanovila jo je skupina mladih slikarjev. Zastopniki tega najnovejšega -izma hočejo sodobno likovno umetnost oplemeniti s kultiviranjem nijans in prinesti v slikarstvo več »duše« in rahločutnosti.

ZAKAJ JE PABLO PICASSO SLAVEN

Ne samo zaradi slikarstva in literature temveč tudi zaradi dolžine svojega imena! Njegovo ime se v celoti glasi:

Pablo Diego Francisco de Paula Juan Nepomuceno Crispin Crispiniano de la Santisima Trinidad Ruiz Picasso.

OB ROB PREMIERI D'ALBERTOVE »NIŽAVE« V NAŠI OPERI

Prejšnji mesec je bila v ljubljanski operi premiera d'Albertove opere »Nižava«. Ni moj namen ocenjevati predstave, zapisal bi rad le nekaj opomb, ki bi jih bilo treba povedati. V tej zelo realistični operi, dobro zrežirani, se nam je predstavil talentirani Polde Polenec, študent režije in solopetja. Poleg njega so nastopili Vanda Gerlovičeva kot Marta, prikupno Nori je pela M. Patikova, novoangažirani J. Car je nastopil kot Sebastiano in drugi. Veselilo nas je, da je zelo lepo odpela svojo vlogo lanska debutantka Vanda Gerovičeva, dočim tega o letošnjem debutantu P. Polencu ne moremo trditi. Dobra izvedba »Nižave« je bila v veliki meri odvisna prav od njega in občinstvo je upravičeno obsojalo vodstvo opere, ki je dopustilo, da je zaradi preutrujenega pevca predstava precej slabše uspela, kakor bi lahko, če bi pevec nastopil pod drugačnimi okoliščinami. Polenec je pokazal izreden čut in nadarjenost za podajanje igralsko zelo zahtevne vloge pastirja Pedra, ki je na zunaj trd, neroden, a v srcu dober in plemenit. Spomnimo se, kako prisrčno je zaigral sceno v drugem dejanju, ko pripoveduje Marti, kako je ubil v gorah volka, ki mu je kradel ovce in dobil zato prvi težko zaluženi tolar. Vsakdo je opazil, da rešuje Polenec vlogo igralsko odlično, dočim je pevsko nepričakovano zaostajal za igro. Čutilo se je, kako se je glasovno prebijal od dejanja do dejanja. — Če hočemo pevca objektivno soditi, moramo poprej poznati vzroke, zakaj debutant ob svoji operni predstavi ni mogel vsestransko uspeti.

Predstavljajmo si mladega človeka, ki je šele po vojni mogel v šole. Prej je bil delavec v tovarni in je s skromnim zaslužkom pomagal preživljati družino. Po vojni je začel študirati na Akademiji za igralsko umetnost. Vsak dan se je vozil v Ljubljano na predavanja, skušnje, ob prostem času režiral, igral. Mnogi se še spominjajo, kakšen uspeh je imela Polenčeva režija, igra in deloma dramatizacija Tavčarjeve Visoške kronike v škofjeloškem gradu ob priliki stoletnice Tavčarjevega rojstva.

Priznati moramo, da tisti, ki so izbrali Polenca za vlogo Pedra v »Nižavi«, niso mogli izbrati boljšega. Prisrčnega pastirja Pedra bi le malokdo mogel tako dobro igralsko interpretirati. Vendar bi morali odgovorni pomisliti, da človek, ki se šele dve leti uči petja, pa če je še tako nadarjen in muzikalen, nikakor ne more fizično zdržati poleg pripravljalnih vaj več kot tedn dni zdržema trajajočih glavnih skušenj. In rezultat tega zanj prevelikega napora — težko obolenje glasilk.

Te opazke ob robu premiere sem napisal zato, ker časopisi že dalj časa previdno molče o Polenčevem debutu. (9. februarja je v Slovenskem Poročevalcu P. Š. ocenil Nižavo. Omenil je, da bi bilo treba zaradi indispozicije glavnega junaka predstavo odpovedati takoj po prvem dejanju. Kritizira v splošnih opazkah »petje« na škodo organa in pravi, da »Lepota petja in pevska rast začetnika ne smeta zaradi prvih angažmanov trpeti«, dočim Polenčevega imena direktno ne omenja. Dodati bi bilo treba še to, da to ni prvi tak slučaj v naši Operi. V prejnjih sezonah se je zgodilo, da sta tenorja ljubljanske opere Lipušček in Franci pela včasih tudi po petkrat na teden, kar je za pevčev organizem vsekakor prehud napor. Morda bi mi kdo ugovarjal z »objektivnimi težavami«. Mi bi pa le želeli, da bi se kaj takega ne zgodilo, še prav posebno pa pri začetnikih, nikoli več. S. K.

FILMSKA PRAVLJICA IN „BAGDADSKI TATIČ"

Tisočletja že krožijo med vsemi ljudstvi sveta prastare in vedno nove pravljice v tisočih variantah in spremembah. Naj bo pravljica preprosta in enostavna, ali pa naj nastopajo v njej leteče preproge, govoreče živali in druge stvaritve bujne fantazije orientalskih narodov — osnovna ideja vsake pravljice je borba med zlim in dobrim, kjer vedno zmagata resnica in dobro, zlo in laž pa morata podleči.

Videli smo že precej filmov s pravljično tematiko, od Disneyeve »Snegljčice«, ki jo bomo v družbi z več njegovimi risankami kmalu zopet gledali, preko sovjetskih pravljičnih filmov, ki so stilno še najčistejše in umetniško najvrednejše filmske pravljice do sedaj, pa vse do ameriških »revijskih pravljic« »Ali Baba in štirideset razbojnikov«, »Arabskih noči« in drugih. Živo sta nam še v spominu dva domača poskusa na tem področju, »čista« pravljica »Čarobni meč« (ki pa je, žal, stilno precej nečista) in naš slovenski »Kekec« s kompromisnim podnaslovom »filmska pripovedka«, ki ima mnogo pravljičnih elementov že v sami zasnovi, mnogo povsem pravljičnih kadrov, pa spet toliko realističnih scen, da pravzaprav nihče ne ve, kaj »Kekec« je.

Iz vseh teh filmov smo lahko izluščili dve osnovni smeri, ki prevladujeta pri filmih s pravljično tematiko: prva, ki skuša čim bolj ohraniti vse elemente pristne ljudske pravljice in s filmskimi izraznimi sredstvi posredovati umetniške in etične kvalitete pravljice širšim svojim gledalcem — in druga, ki ji je glavno ne snov in vsebina, ampak fantastični milje pravljice, iz katerega lahko z moderno filmsko tehniko napravi čudovito »pašo za oči«. V tem pogledu so najbogatejše prav orientalske pravljice, zato ni čudno, če se ameriška filmska industrija poslužuje prav teh za svoje »revijske pravljice«. Jasno je, da ta druga vrsta pravljičnih filmov (če jih sploh smemo tako imenovati) s pravo ljudsko pravljico nima mnogo skupnega, njena umetniška vrednost pa je približno taka, kot za jazz prirejene Chopinove etide v E-duru.

To pot se je pravljičnega žanra lotil stari rutiner Aleksander Korda. V »Bagdadskem tatiču« nam je pokazal vso ogromno tehnično zmogljivost moderne filmske industrije, toda — žal — ne dosti več. Ne glede na to, da »Bagdadski tatič« s podnaslovom »arabska fantazija« za vsebinsko osnovo nima originalne pravljice, v filmu skoraj ne zasledimo liste globoke humanosti, dosledne pravičnosti in enostavnega, a ostrega in nezmotljivega vrednotenja, ki odlikuje ljudsko pravljico. In tako smo namesto pravljice spet enkrat videli le pravljične motive, izkoriščene za revijo kostimov in kulis.

Filmska pravljica še čaka svojega mojstra. Čaka na umetnika, ki bo znal združiti ogromne tehnične možnosti filma, ki nam lahko pričarajo na platno pred nami vse čudovite stvaritve človeške fantazije, z enostavno in večno humano poezijo ljudske pravljice z enim nezmotljivim čutom za vrednotenje dobrega in zla. Film čaka umetnika, ki bo zmogel ustvariti stilno čist in enoten film — pravljico z najmodernejšo tehniko in obenem ohraniti vso lepoto in čudovito preprostost pravljice. Potem bo filmska pravljica res zaživela in tolmačila prastare ideje človeštva z izraznimi sredstvi najmodernejše umetnosti.

mm

FILMOLOGIJO NA VISOKE ŠOLE!

V mnogih kulturnih državah po svetu so poleg filmskih institutov in akademij vpeljali tudi predavanja iz zgodovine in teorije filma na ostale fakultete, predvsem na humanistične. Oglejmo si na pr. nekatere naslove predavanj iz filmske teorije na filozofski fakulteti pariške Sorbonne 1950/51: Film in književnost; filmski prostor; Filmski čas; Razne filmske zvrsti, itd. Že iz teh nekaj naslovov vidimo, da predavanja slušatelju ne nudijo samo nekih splošnih osnov filmske umetnosti, ampak posegajo tudi v teoretične podrobnosti. Res je zanimivo dejstvo, da se vsak srednje izobražen človek precejšnje število let ukvarja z zgodovino literature, glasbe in drugih umetnosti; da prebere na mesec morda eno leposlovno knjigo in pri tem pozna vse bolj ali manj pomembne pesnike svojega naroda in vse velikane iz svetovne literature. Pri tem pa gre vsak teden v kino — in o zgodovini, kaj šele o umetnostni teoriji filma ne ve prav ničesar, v pravem pomenu besede ničesar! Res je, film je izmed vseh umetnosti najmlajša in še nima tradicije v preučevanju teorije in zgodovine. Toda je pa izmed vseh umetnosti najmasovnejša umetnost z najmočnejšim vplivom na množice. To so v marsikateri kulturni državi že spoznali in uvajajo pouk filma na višje šole. Gotovo je, da bodo enkrat tudi pri nas predavanja iz filmske umetnosti ne samo na visokih, ampak tudi na srednjih šolah. Toda — ali moramo biti vedno in povsod zadnji? Prav pri nas je takojšnje uvajanje poučevanja filmologije vsaj na visoke šole nujno potrebno zato, ker hočemo in zavestno vgajamo nove ljudi, inteligenco s široko razgledanostjo. Kako moremo potem dopuščati, da vsak dan prihaja iz naših šol toliko in toliko ljudi, ki o umetnosti, ki izmed vseh igra v njihovem življenju največjo vlogo, ne vedo niti besedice?

Reden pouk filmologije na srednjih šolah je stvar bodočnosti. Takojšnja uvedba predavanj iz tega predmeta vsaj na fakultetah, ki vzgajajo pedagoške kadre, pa je nujna. Zato, da bomo nekoč lahko uvedli pouk filma v vse šole, je potrebno, da takoj storimo to na pedagoških fakultetah, VPŠ in učiteljiščih.

Uredništvo Tribune obvešča bralce,

da v pričujoči številki iz tehničnih razlogov ni moglo objaviti nadaljevanja romana »Na zahodu nič novega«, ter člankov iz kulturne rubrike, najavljenih v prejšnji številki: »O Pablu Picassu« in »O aktualni slovenski kulturni problematiki«.

STATUT ZVEZE ŠTUDENTOV JUGOSLAVIJE

I.

Zveza študentov Jugoslavije, ustanovljena na ustanovni skupščini aprila 1951, predstavlja masovno študentsko organizacijo, ki se je razvila iz študentskih organizacij Ljudske mladine na univerzah in visokih šolah.

Zveza študentov sprejema in nadaljuje tradicije predvojnega naprednega študentskega gibanja in študentskih organizacij Ljudske mladine, ki so z uspehom delovale pri ustvarjanju ideološko-politične enotnosti študentov, pri obnovi in urejevanju univerz ter visokih šol, pri reševanju problemov študija in pouka in pri organiziranju družbenega življenja študentov.

Organizacije Zveze — študentska združenja, osvobojena togih in enoličnih oblik, se bodo bolje prilagodile, po strukturi kot po oblikah dela specifičnim pogojem in nalogam, ki so na univerzah in visokih šolah, kakor tudi potrebam in težnjam samih študentov.

Izhajajoč iz teh pogojev in nalog, na liniji borbe za izgradnjo socializma v naši državi in na osnovi izgrajevanja čvrste enotnosti študentske, srednješolske, delavske in kmečke mladine, kakor tudi nadaljnega razvoja mladinskih organizacij, se Zveza študentov organizira in dela po principih, na katerih je zgrajen Statut.

II.

Karakter in naloge Zveze študentov

1. Zveza študentov Jugoslavije je zveza študentskih združenj, ki organizirajo in vodijo celotno družbeno aktivnost študentov na univerzi (politično, ideološko, strokovno, kulturno-umetniško i. dr.) in pri tem izkorišča pozitivne izkušnje organizacij Ljudske mladine, kakor tudi predvojnega revolucionarnega študentskega gibanja.

2. Zveza študentov je sestavni del Ljudske mladine Jugoslavije. Z udeležbo v borbi za zmago programa KPJ — v izgradnji socializma, ustvarja čvrsto povezanost in enotnost z ostalo mladino.

3. Zveza študentov dviga s svojim delom zavest študentov, razvija in krepi njihovo ideološko in politično enotnost, ki temelji na borbi za izgradnjo socializma v naši domovini, vzgaja na univerzi in visokih šolah novo socialistično inteligenco, popolnoma predano svojemu ljudstvu.

4. Organizacije Zveze študentov vzgajajo študente v dobre in izkušene strokovnjake, v družbeno aktivne delavce, ljudi s širokim obzorjem in kulturo, osvobojene šablonskega mišljenja in dogmatičnosti, skromne, dosledne in vztrajne v življenju in delu.

5. Organizacije Zveze študentov navajajo študente na resen in sistematičen študij, na pravilno preučevanje in materialistično pojmovanje učne snovi, kakor tudi na redno izvrševanje šolskih dolžnosti.

Zveza študentov prav tako mobilizira študente k obravnavi problemov pouka in študija (študijski programi in načrti, študijski režim, učbeniki itd.). Preko preučevanja teh problemov in pripravljanja predlogov bodo organizacije Zveze študentov nadalje razvijale sodelovanje med predavatelji in študenti ter pomagale prosvetnim oblastem v nadaljnjem urejevanju in napredovanju našega visokega šolstva.

6. Zveza študentov organizira vsestransko družbeno aktivnost študentov, kakor tudi zdravo zabavo in oddih s ciljem, da dviga splošno kulturno in fizkulturno oblikovanje študentov.

Zato združenja organizirajo in vodijo delo društev, klubov, sekcij na fakultetah ali na univerzi, v katere se vključujejo študentje prostovoljno po svojih nagibih.

7. Zveza študentov podpira delo posebnih družbenih organizacij, (Zveza za telesno vzgojo »Partizan«, Ljudska tehnika, Športna zveza, Strelska zveza, Planinska zveza itd.), ki imajo svoje odseke na univerzah in visokih šolah.

8. Zveza študentov skrbi za socialne, ekonomske in zdravstvene pogoje življenja in dela študentov in za njihove potrebe. Organizira razne oblike študentske samopomoči, vsestransko pomaga pri delu samostojnih ekonomskih, ferialnih in drugih organizacij kot so: podporni fond, študentska naselja in domovi, restavracije in menze, študentske poliklinike in zdravilišča, počitniški domovi in druge podobne ustanove, s tem, da uvaja čim širši krog študentov v delo in vodstva takih organizacij in ustanov.

9. Zveza študentov vzpostavlja zvezo in sodelovanje z inozemskimi, demokratičnimi študentskimi organizacijami po političnih, obče-študentskih, strokovnih, kulturnih, športnih in drugih vprašanjih, ki temelje na principih iskrene borbe za mir, proti vsaki obliki agresije in medsebojnega spoštovanja ter enakopravnosti.

10. Zveza študentov izdaja za svoje potrebe obče in strokovne časopise, revije in druge publikacije.

III.

Struktura Zveze študentov

11. Zvezo študentov Jugoslavije sestavljajo študentska združenja, ki se ustanavljajo na fakultetah (oddelkih, skupinah, kar je odvisno od njihove strukture in števila) in predstavljajo osnovno organizacijo ZŠ (Združenje študentov prava, združenje študentov farmacije, arhitekture itd.).

12. Študentje (redni in izredni), ki sprejemajonačela in naloge ZŠ, lahko postanejo člani študentskega združenja s prostovoljnim pristopom, sprejema pa jih združenje na način, ki ga predpisuje Pravilnik združenja. Člani Ljudske mladine, ki prihaja na študije, postanejo člani študentskega združenja na osnovi članstva v Ljudski mladini.

13. Združenje je organizator celokupne družbene aktivnosti študentov na fakulteti, oddelku ali skupini. Združenje je v okviru Statuta, splošnih nalog Zveze študentov in zaključkov univerzitetne skupščine samostojno v reševanju vseh vprašanj.

Skupščina združenja sprejema in izpreminja Pravilnik, ki odgovarja specifičnosti fakultet (oddelkov in skupin). Pravilnik vsebuje poleg ostalega tudi organizacijsko strukturo združenja in njihovih organov, način sprejemanja v članstvo združenja, pravice in dolžnosti članov, naslov in pečat združenja.

Univerzitetni odbor oceni skladnost Pravilnika združenja s Statutom ter ga v tem cilju potrjuje.

Nadaljevanje na 5. strani.